

UVODNA RIJEČ

Na što smo spali?

Piše: Ana Kuzmanić

Ove ćemo godine u uskršnjem tjednu potrošiti oko 1.6 milijardi kuna, čak 15 posto više nego u uobičajenom tjednu u godini, pokazala je analiza Hrvatske gospodarske komore. Procjena je kako će najskromnija košarica koštati oko 500 kuna, srednja oko 1.000 kuna i bogata 1.500 kuna.

„Hrvatska gospodarska komora poziva građane da vode računa o tome da na uskršnjem blagdanskom stolu bude što više hrvatskih proizvoda, jer kupovinom domaćih proizvoda štitimo vlastitu proizvodnju i potičemo rast gospodarstva, osiguravajući pritom sigurniju budućnost sebi i svojoj djeci“, poručila je Tomislava Ravlić iz HGK. A mi se pitamo razmišljaju li građani, naročito oni stariji, o tome hoće li poslužiti hrvatske proizvode djeci i unučadi na stol ili pak razmišljaju hoće li išta jesti za uskršnje praznike?

Janjetina, odojak, šunka, bakalar, naći će se na stolu nekolicine bogatijih, dok će prosječnom građaninu i šnita šunke i komadić pečenog mesa predstavljati bogatstvo, jer mu samo za to ostane nakon što podmiri sve troškove. Umjesto bakalara, tu će biti smrznute sardele, a kuglof ili pinca će imati sve manje sastojaka.

Sve smo siromašniji, djeca su gladna, a o scenama iz reklama s bogatim obiteljskim stolom možemo samo sanjati. A to i radimo. Sanjamo kako će nam se oporaviti gospodarstvo, kako će nam se povećati mirovine, kako će naša djeca imati posao i dostojanstveno živjeti. Sanjamo i živimo u nadi.

Već duže se pitamo koliko možemo trpjeti i šutjeti, mrmeljati si u bradu probleme i ispod glasa grditi vlast. Što se još treba dogoditi da glasno kažemo kako ne zaslužujemo bijedu za uskršnje blagdane, već dostojanstvo? Starci nam žive u bijedi, nezaposlenost nam skače u nebo, bezbrojni autobusi ljudi s jednosmjernom kartom odlaze u inozemstvo, ljudi u smeću traže „uskršnju košaricu“. A potrošački indeks i dalje raste, dok realna vrijednost mirovina pada.

Recite si da će biti bolje, zaklopite oči i zamislite onaj stol s reklame pun delikcija. Ali ne zato da biste se zavarali i nastavili šutjeti, već zato da biste se trgnuli iz tog sna i nešto poduzeli. Blagdani su pravo vrijeme za nove odluke. I za promjene. Sretan vam Uskrs!

Sretan Uskrs!

U OVOM BROJU:

**OTVORENO
PISMO PREMIJERU
Plenkoviću, očitujte se o starijim vozačima!**

**Hoće li Agrokor „nagristi“
mirovinske fondove?**

**SLUČAJ ROYAL:
Kraljevski prevareni i zaboravljeni**

**Dossier:
Nema zemlje za stare**

**KAŽIMIR
VARDA,
ZASTUPNIK
SMŠH**

**Umirovljenici,
obratite mi se za pomoć!**

**VODIČ ZA SOCIJALNA PRAVA
STARIJIH OSOBA**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

PRAVO DOBA

Sajam za 50+ generacije

18. - 20. 5. 2017.

POKROVITELJ
Gradonačelnik
Grada Zagreba

IZLOŽBENI PROGRAM

- toplice, lječilišta, medicinske usluge
- domovi za starije osobe
- oprema i pomagala
- prehrana i dodaci prehrani
- sport i slobodno vrijeme
- turizam i putovanja

STRUČNO-POPRAVNI PROGRAM

- Mali sistematski pregled na štandovima izlagača
- nagradni kviz
- radionice aktivnog i zdravog starenja
- kreativne radionice
- stručni skupovi

Kongresni centar Zagrebačkog velesajma
Radno vrijeme: 10 - 18 sati

www.zv.hr/pravodoba
www.facebook.com/pravodoba

SUORGANIZATORI U STRUČNO POPRAVNOM PROGRAMU:

ZAKLADA
ZAJEDNIČKI
PUT

ZAGREBAČKI
HOLDING

Zagrebački
Velesajam

ULAZ BESPLATAN!

MEDIJSKI POKROVITELJI:

Weekend outside Zagreb
Vikend van
Zagreba

SENIORI.HR

www.dugzivot.com

Učinke za zdravlje
i promicanje prava
naši treće životne doba

OBITELJ.HR

Portal Treća doba

UJEDINJENA VEŠTAČKA

Penzići Rijeka

Relaxino

Plenkoviću, očitujte se o starijim vozačima!

Dana 16. ožujka 2017. čelnici Sindikata umirovljenika i Matice umirovljenika poslali su premijeru Plenkoviću pismo u kojem ga podsjećaju kako su mu se prilikom potpisivanja Sporazuma o osnivanju Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe (1. veljače 2017.), obratili s posebnom zamolbom da zaustavi pokušaje ponovnog uvođenja obaveznog zdravstvenog pregleda za vozače starije od 65 godina prilikom produženja vozačke dozvole, jer je to suprotno europskoj praksi, neutemeljeno u prometnim statistikama MUP-a te novi financijski teret za ionako osiromašene starije osobe.

Podrazumijevalo se da će premijer tom pitanju posvetiti pozornost, utoliko više što je o provedeno internetsko javno savjetovanje, u kojem su Matica i Sindikat umirovljenika sudjelovali svojim primjedbama i prijedlozima, ali ništa od toga nije uvaženo, niti su bili uključene u konzultacije kao legitimni predstavnici starije populacije.

Umjesto odgovora premijera, 28. ožujka stigao je odgovor Ministarstva zdravstva s potpisom ministra Kujundžića osobno u kojem objašnjava kako se za takve izmjene zalažu Hrvatska liječnička komora, Hrvatski liječnički zbor te Hrvatsko društvo za medicinu rada. Ministarstvo obrazlaže kako „kod osoba starijih od 65 godina može doći do bitnih promjena u zdravstvenom statusu, koje utječu na sigurno upravljanje vozilom“. Na činjenicu da je Zakon već predvidio da izabrani doktor obiteljske medicine ima obvezu izvijestiti policijsku postaju o promjeni zdravstvenog stanja nespojivog sa sigurnim upravljanjem vozilom, Ministarstvo paradoksalno tvrdi kako se „u svakodnevnom životu susrećemo s činjenicom da određeni broj osiguranih nema izabranog doktora obiteljske medicine“. Šokantno da resorno ministarstvo iznosi takvu tvrdnju. I umjesto da se pozove

osiguranike koji nemaju „svog doktora“ da to učine, oni bi promijenili cijeli zakon. Zašto i u čiju korist?

SUH i MUH su stoga 30. ožujka uputili otvoreno pismo premijeru Plenkoviću u ime 300.000 svojih članova, među kojima je velik broj onih koji bi bili pogođeni štetnim i nepotrebnim uvođenjem obaveznog liječničkog pregleda prilikom produženja vozačke dozvole. Javno je zamoljen da zaustavi inicijativu liječničkog lobija kojom bi se više od 250.000 vozača starijih od 65 godina ucijenilo plaćanjem zdravstvenih pregleda za produženje vozačke dozvole, iako je u većini europskih zemalja ta dobna granica postavljena iznad 70 godina, a eventualne potvrde besplatno izdaju liječnici obiteljske medicine.

Umirovljeničke udruge naglasile su kako bi se zbog galopirajućeg siromaštva starijih (55 posto mirovina je ispod linije siromaštva), mo-

glo dogoditi da najmanje trećina starijih vozača neće moći produžiti vozačke dozvole, što će u konačnici smanjiti njihovu mobilnost te dovesti do povećanja socijalne isključenosti.

Liječnik obiteljske medicine jedini je koji doista poznaje pacijenta, njegove dijagnoze i terapije, dok liječnici medicine rada štancaju potvrde samo za uplatu od 400 kuna, nemajući uvida u stvarno zdravstveno stanje pacijenta. Zašto pregledi za produljenje vozačke dozvole ne mogu jednostavno ostati u domeni liječnika opće prakse, sukladno zapadnoeuropskim praksama? Čemu još jedan namet na stare?

Na ovo javno pismo premijeru svoje potpise su stavili predsjednik MUH-a Josip Kovačić i predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović. No, odgovora koji bi zadovoljio više od 250.000 vozača starijih od 65 godina – nema.

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO PRAVOSUĐA

KLASA: 740-06/17-01/1
 URBROJ: 514-04-01-01-17-6
 Zagreb, 31. ožujka 2017.

0174-2017
 441

SINDIKAT UMIROVLJENIKA HRVATSKE
 n/r predsjednice, gospođe Jasne A. Petrović
 Trg kralja Petra Krešimira IV 2
 10000 Zagreb

PREDMET: Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o obveznim odnosima,
 - odgovor, dostavlja se

Veza: broj: 2/2017

Poštovana,

Zahvaljujemo na Vašoj inicijativi sadržanoj u aktu od 3. siječnja 2017. godine, gornjeg broja, kojom ste predložili izmjene i dopune Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15.) u dijelu koji se odnosi na uređenje ugovora o doživotnom uzdržavanju i ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

Povodom navedene inicijative izvješćujemo Vas da je u tijeku izrada Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima. Naime, radi usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s Direktivom (EU) 2015/2302 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o putovanjima u paket aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/314/EEZ, Programom Vlade Republike Hrvatske za preuzimanje i provedbu pravne stečevine Europske unije za 2017. godinu predviđeno je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima.

Tijekom izrade Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima, osim usklađivanja odredbi Zakona s navedenom Direktivom, s posebnom će se pozornošću razmotriti i odredbe Zakona o obveznim odnosima kojima je uređen ugovor o doživotnom uzdržavanju i ugovor o dosmrtnom uzdržavanju te Vaši prijedlozi za izmjenu i dopunu tih odredbi.

S poštovanjem,

KONAČNO ODGOVOR OD MINISTARSTVA PRAVOSUĐA

Promjene ugovora o uzdržavanju?

Na višestruko ponavljane inicijative i prijedloge SUH-a za izmjenu Zakona o obveznim odnosima, državna tajnica Sanja Mišević je odgovorila kako se će „s posebnom pozornošću razmotriti odredbe kojima je uređen ugovor o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, te prijedlozi SUH-a za izmjenu i dopunu tih odredbi“. Brojne žrtve postojećeg zakona čekaju zaštitu od predatora koji im otimaju imovinu i zdravlje.

SUH još od 2012. neprekidno vodi kampanju za izmjenu Zakona o obveznim odnosima u dijelu koji regulira ugovore o uzdržavanju, tražeći da se institut ugovora o dosmrtnom uzdržavanju ukine, a ugovor o doživotnom uzdržavanju detaljno normira. Inicijativa kod prethodnog ministra pravosuđa nije naišla na podršku, a ni žrtve na empatiju, već je stigao odgovor kako svatko ima pravo potpisati svaki ugovor, ako mu nije oduzeta poslovna sposobnost. Tako su žrtve u očima prošlog ministarstva postaje i – krivci, a država se odrekla obveze zaštite ugroženih i ranjivih.

Obnovljenu inicijativu SUH-a s detaljnim prijedlozima izmjena uputili smo ministru Šprlji 3. siječnja 2017., a kopiju inicijative i ministrici demografije i socijalne politike Murganić, koja ju je podržala. Konačno eto i pozitivnijeg odgovora iz Ministarstva pravosuđa, koji pruža nadu u rješenje.

Sretan i
blagoslovljen
Uskrs želi Vam
HZZO

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

Dopunsko
zdravstveno
osiguranje
Zdrav odabir.

DIJAGNOZA BIJEDE STARENJA

Nema zemlje za stare

Glas osoba starije životne dobi često je nečujan u širem društvenom kontekstu, a odluke o temama koje su za njih važne donose se bez njihovog dovoljnog sudjelovanja

„Moj suprug radio je kao nastavnik 41 godinu, a u 69. godini je obolio od Alzheimerove bolesti. Dok je bježao, hodao i trčao ja sam se brinula za njega, ali sad kad je teško pokretan i u pelenama ne mogu jer sam i sama stara i bolesna. Do sada mi nitko nije pomogao niti pitao kako mi je. Socijalna skrb samo me sasluša i doviđenja. U mjestu gdje živim ima puno privatnih domova koje ne mogu platiti, a samo jedan državni kojega možemo platiti, ali ga ne možemo „dobiti“. Hoću da umre kao čovjek, da nije gladan, žedan i da je čist. Je li to previše?...“ – ovaj citat kojim započinje 25 stranica godišnjeg izvješća Pučke pravobraniteljice o stanju ljudskih prava starijih osoba u 2016. godini iskazuje svu bijedu njihova položaja.

Alzheimer bolesnika u RH ima oko 80.000, a starijih od 65 godina već gotovo petina ukupnih stanovnika. Pitamo se, ako je tako s najranjivijima, onima koji nakon četrdesetak godina rada i plaćanja doprinosa i skromnom mirovinom od niti 3.000 kuna ne mogu platiti smještaj na nekom od rijetkih specijaliziranih odjela u županijskim domovima, a niti ima dovoljno kapaciteta, što je s preostalih 800.000 starijih?

Sindikata umirovljenika Hrvatske i ove je godine jedina udruga koja zastupa interese i ljudska prava starijih koja je podnijela svoje izvješće od 15-ak stranica, što je velikim dijelom ušlo u konačni tekst izvješća kojim se dijagnosticira položaj te ranjive skupine. Dugotrajna skrb i smještaj su doista najveći problem, jer prema službenim statistikama samo je 2,88 posto osoba starije životne dobi obuhvaćeno institucionalnim ili izva-

ninstitucionalnim smještajem. Šepamo za Europom, a očekivano će situacija biti pogoršana jer se zbog besparice domovi ne grade, te im cijene neprekidno rastu, izvaninstitucionalna skrb je prepuštena civilnom društvu, a privatna udomilišta su mahom bez nadzora.

Glavne žrtve su oni koji skončaju u šumama obješeni o granu, smrznuti u jarcima kraj puta, ili onih stotinjak godišnje iza provaljenih vrata svojih stanova kad susjedi prijave „nesnosni smrad“. Žrtve su i svi oni u zaboravljenim ruralnim područjima, dislociranim naseljima i otocima. Žrtve su i 31,9 posto starijih koji su prema Eurostatu u zoni siromaštva. Pučka pravobraniteljica polako ulazi u stvarni svijet starijih, jer sve više prepoznaje i onu najcrnju stranu.

Industrija privatnih domova, nelegalnih čuvališta, nerijetko izvan svakog humanog kriterija, rijetko završi na stranicama crnih kronika, već tek u pokojem izvještaju. Kontrolnih nadzora je malo jer u cijeloj Hrvatskoj ima samo 5 socijalnih inspektora, a uporno se šuti na prijedloge Sindikata umirovljenika da se osposobi stotine volontera civilnog društva koji bi mogli preuzeti tu zadaću i iščupati brojne stare iz kaveza zanemarivanja i zlorababe.

S druge strane problem zlorababe ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju i dalje buja, osobito u kategoriji umirovljenika s bijedno niskim mirovinama (nešto manje od 200 tisuća ih prima mirovine niže od 1.000 kuna!), kao i među onih 35 posto starijih od 65 koji nisu pokriveni nikakvom mirovinom. Država nije osigurala zaštitne mehanizme za primatelje uzdržavanja, te izbjegava uvesti registre davatelja uzdržavanja, kao i zabranu sklapanja takvih ugovora s pružateljima socijalnih usluga.

Najveći je problem dugotrajnost sudskih postupaka, koji u pravilu završavaju nakon što korisnici uzdržavanja umru, a sudska praksa ukazuje na masovno presuđivanje u korist pružatelja

uzdržavanja. Pučka pravobraniteljica je stoga prihvatila prijedlog Sindikata umirovljenika Hrvatske i u preporukama navela potrebu izmjene ZPP-a kojim bi svi postupci radi raskida ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju bili žurni i jamčili održavanje prvog ročišta u roku 15 dana od dana pokretanja postupka. Mi i dalje predlažemo da moraju biti okončani unutar 6 mjeseci.

Pravobraniteljica je u svom ovogodišnjem izvješću podsjetila kako je i prethodnih godina upozoravala na problem zlorabote ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju i potrebu da se ugrade jači zaštitni mehanizmi za primatelje uzdržavanja, a osobito uvođenje registra davatelja uzdržavanja, kao i zabranu sklapanja ovih ugovora s pružateljima socijalnih usluga, pozivajući se i na prijedloge našeg Sindikata, što i nije neobično jer još od 2012. godine vodi kampanju protiv takvih ekonomskih zlorabote, tiska letke, producirao je film koji je bio emitiran na HTV-u te više privatnih televizija, redovito održava radionice te pomaže stotinama prevarenih kroz naše Pravno savjetovalište.

„Molim vas ako mi ikako možete pomoći za ogrjev za zimu. Ne mogu kupiti od mirovine od 1.450,00 kn. Ja se mogu smrzavati, ali bojim se da će puknuti vodovodne cijevi u kupaoni kao što sam doživio prije par godina. Smrzavanje u ledenoj kući preko zime je strašno bez grijanja već sam bolestan, smrzavanje ubija. Nemam snagu za ništa, da li itko čuje glas naroda. Ne tražim visoki standard samo osnovno grijanje. U 21. stoljeću pod stare dane pao sam na prosjački štap.“

Pučka pravobraniteljica poziva, također, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava, da hitno predlože izmjene propisa iz mirovinskog osiguranja i socijalne zaštite kojima će se uvesti socijalna mirovina. Predlaže se i povećanje iznosa doplatka za pomoć i njegu i ublažavanje cenzusa za ostvarivanje pomoći u kući.

Briga o starijim osobama često se temelji na obiteljskoj solidarnosti, koja je ipak obilježje tradicionalnog načina živ-

ljenja u ruralnim sredinama, navodi se u izvješću pučke pravobraniteljice. Stoga podržava i prijedlog SUH-a o potrebi uvođenja tzv. creditinga odnosno kompenzacijskih mjesta i podrške tzv. neformalnoj skrbi za starije i nemoćne, koju pružaju bračni drugovi ili djeca svojim roditeljima. Trebalo bi uvesti mogućnost plaćenih dopusta za njegu ili status njegovatelja uz naknadu i plaćene doprinose, ali i psihološku podršku, što bi zasigurno doprinijelo duljem ostanku starijih i nemoćnih u svojim domovima. Hrvatska je zemlja siromašnih starica i staraca, očito je to uvidio i tim Pučke pravobraniteljice.

„Posebno težak je život osoba starije dobi s prebivalištem u ruralnim područjima. Njima je otežan pristup čitavom nizu dobara i usluga, čak i zdravstvenoj zaštiti. Često im je nedostupan i obiteljski liječnik, a za smještaj u ustanovu dugotrajne skrbi nužno je preseljenje u drugo mjesto i nepoznato okruženje, daleko od obitelji. S druge strane, ostanak kod kuće je otežan jer nema dostatne socijalne podrške i odgovarajućih usluga pomoći u zajednici. Ukoliko takvi oblici pomoći i postoje, za ostvarivanje prava kao ključni kriterij postavlja se vrlo nizak imovinski cenzus, dok se zanemaruju svi drugi pokazatelji i objektivne teškoće“, pa sudeći prema tome bogatiji će ostvarivati prava, a siromašniji biti zakinuti.

No, ostvarivanje prava ovisi prije svega o informiranosti o svojim pravima. I dok ubrzani razvoj tehnoloških inovacija generira i sve veći broj osoba starije životne dobi koje se ne snalaze u njihovu korištenju (samo 8 posto starijih od 65 godina je informatički „pismeno“), to može uzrokovati neinformiranost i socijalnu isključenost. Iako hrvatsko antidiskriminacijsko zakonodavstvo ne sadrži obvezu razumne prilagodbe s osnove dobi ili zdravstvenog stanja, stvaranje univerzalnog dizajna prilagođenog potrebama svih članova društva civilizacijski je doseg o kojem je potrebno stalno voditi računa i to u svim segmentima društva. Mnoga prava ostaju neiskorištena zbog neinformiranost, a najveći su apsurd javna savjetovanja i javne rasprave o promjenama zakona koje se održavaju isključivo online.

Starije osobe su česte žrtve agenata koji nude sklapanje ugovora na daljinu. Obecavajući velike uštede prodaju usluge koje korisniku nisu potrebne, a dodatno zarađuju i naplaćujući kazne radi prijevremenih raskida takvih ugovora. Potrošačka prava starijih osoba su segment kojemu se društvo tek ovlašt posvećuje, a SUH je u tom području pokrenuo brojne inicijative.

Prosječna mirovina umanjena za porez i prirez u prosincu 2016. iznosila je 2.255,06 kuna. Povećanje za samo 17,17 kuna u odnosu na isto razdoblje prošle godine, ozbiljan je pokazatelj kako mirovine nisu na primjerenom razini. Naime, čak 547.562 umirovljenika prima mirovinu nižu od 2.000,00 kuna, što ne može osigurati njihovu financijsku sigurnost. Povećanje mirovine za 0,46% od 1. siječnja i za 0,35% od 1. srpnja 2016., u usporedbi s rastom potrošačkih cijena i rastom plaća, samo je simbolično i ne osigurava dostojanstven život.

No, nerijetko posve sitne i nepotrebne birokratske odluke otežaju život mnogima. SUH je pisao za izvješće i o problemu što se isplata mirovina i drugih mirovinskih primanja osobama koje su umirovljene od 2014. vrši samo putem banaka, a ne i poštom, što predstavlja problem onima kojima je zbog mjesta stanovanja, prometne nepovezanosti ili zdravstvenog stanja otežan pristup bankama. To je naročito razvidno u ruralnim područjima ili na otocima, čijim stanovnicima je zbog toga podizanje mirovina otežano, što dodatno utječe na kvalitetu njihovog svakodnevnog života.

Ne predviđajući očekivane promjene u zdravstvenom stanju, ZOMO ne dopušta isplatu mirovine poštom, kao

Stari su krivi što mladi iseljavaju?

„Negativnoj slici o osobama starije životne dobi doprinosi i njihova neprimjerena prezentacija u javnom prostoru. Primjerice, SUH nam je uputio pritužbu kojom se ukazuje na izjave poznatog ekonomskog analitičara koji je, pišući o mirovinskoj reformi i mogućem ukidanju drugog mirovinskog stupa, na svom profilu otvorenom za javnost napisao: „Penzioder ne mari za prevaljivanje poreznog tereta na mlađe generacije (maglovito se sjeća da mu oni nešto duguju). Ne brine što će povećanje doprinosa značiti za životni standard mladih ljudi ili njihove motive da odu u neku drugu zemlju.“ Ponavljanje uvriježenih stereotipa i neargumentirano upiranje u osobe starije životne dobi kao skupinu koja snosi odgovornost za neke negativne društvene tokove, može i naknadno utjecati na različite dionike, koji će pri donošenju odluka diskriminirati starije osobe.“, upozorava se u izvješću Pučke pravobraniteljice.

nit promjenu načina isplate s banke na poštu tijekom korištenja prava. Stoga je potrebno, održala nas je preporukom pravobraniteljica, izmijeniti ZOMO te umirovljenicima narušenog zdravlja omogućiti da bez naknade promijene način isplate mirovine.

Preporuka u izvješću je vrlo jasna i sukladna inicijativama SUH-a: Ministarstvu rada i mirovinskog sustava preporučuje se da izradi prijedlog izmjena Zakona o mirovinskom osiguranju kako bi se propisao primjereniji način usklađivanja rasta mirovina te omogućio izbor načina isplate mirovine.

Prema najnovijim podacima Eurostata, RH je četvrta u EU po siromaštvu osoba starijih od 65 godina. Siromaštvo pak, u kombinaciji sa zdravstvenim teškoćama, rastućom ovisnosti o tuđoj pomoći, otežanim kretanjem i slabijim snalaženjem u novim životnim situacijama utječe na kvalitetu života, izlažući osobe starije životne dobi raznim oblicima neželjenih ponašanja koji, kroz socijalnu isključenost i osamljenost, nedostatak brige te manjak izvaninstitucionalnih usluga za starije i njihove obitelji, mogu dovesti i do diskriminacije, podvučeno je.

„Sindikata umirovljenika Hrvatske (SUH) upozorava kako su navedene pojave mogući okidači samoubojstava, koja su među populacijom starijom od 65 godina u RH u stalnom porastu, te da je u zadnjih pet godina njihov udio u ukupnom broju samoubojstava porastao sa 35,6 na 40,1%. Unatoč tome, nadležne se službe time dovoljno ne bave niti postoje istraživanja i analize koje bi ih objasnile i prevenirale.“, naglašava se u izvješću Pučke pravobraniteljice.

Izvješće upozorava kako, za razliku od drugih društvenih skupina, glas osoba starije životne dobi često je nečujan u širem društvenom kontekstu, a odluke o temama koje su za njih važne donose se bez njihovog dovoljnog sudjelovanja. Pučka pravobraniteljica stoga podržava inicijativu SUH-a da se predstavnici umirovljeničkih udruga, te najzastupljenije skupine u sustavu zdravstvenog osiguranja, uključe u Upravno vijeće HZZO.

SUH je, međutim, upozorio u brojnim svojim javnim istupima, kako je pitanje participacije i društvene uključenosti puno šire pitanje, te da je Nacionalno vijeće za umirovljenike i starije osobe, koje još nije započeo radom, premalo da bi se išta ozbiljnije promijenilo. Stoga se predlaže, uz sav trud Pučke pravobraniteljice, odnosno dijela njenog tima, da se što prije uvede posebni pravobranitelj za starije osobe, kao i povjerenstva ili savjeti na razini svih županija, gradova i općina. SUH će nastaviti svoju borbu protiv diskriminacije te za ljudska prava starijih osoba.

Jasna A. Petrović

Piše: **Ana Kuzmanić**

Europski sud doveo je u pitanje kompletan ovršni sustav koji omogućuje Fini, prometnoj policiji i javnim bilježnicama da provode ovrhe mimo sudova. Zašto Vlada šuti?

„Molim Vas za pomoć, strašno sam očajan, kao i moja obitelj, ne znam što mi je činiti, kako postupiti, na leđima mi leži teško breme, i najgore što me moglo snaći je ovrha, u mojem domu vlada tuga i očaj, vlada bezizlazna situacija iz koje nema izlaza...što se to danas čini građanima, radnim ljudima... zašto me država opstruira u naplati mojih plaća koje mi po sudskoj presudi duguje..., a ujedno mi ista želi ovršiti kuću za znatno manji dug? Obitelj mi je pala na prosjački štap“, samo je jedna od ispovijesti ovršenih građana na telefonske brojeve Sindikata umirovljenika, koji su se ovih dana užarili. Ako ne savjetnici, postali smo slušatelji, glas za utjehu.

Prema podacima FINA-e u veljači 2017. godine bilo je 328.294 blokiranih građana s drugom od 41.65 milijardi kuna, od čega nešto manje od 60 posto otpada na dugove prema financijskim institucijama. To se posebno odnosi na banke, koje potražuju svaku drugu kunu od ukupnog duga blokiranih.

Europski sud potvrdio teze Blokiranih

S obzirom na nedavnu presudu Europskog suda (9. ožujka 2017.), čini se da će po pitanju ovrha morati doći do promjena u hrvatskoj praksi. Naime, sud je presudama u slučaju Pula parking protiv Svena Klause Tederahna, te zagrebačkog odvjetnika Ibriće Zulfikarpašića protiv Slaven Gajera potvrdio tvrdnje udruge Blokirani o protupravnosti ovrha u Hrvatskoj. Sud je, naime, zaključio kako ovršna rješenja javnih bilježnika iz Hrvatske ne vrijede za građane Europske unije. Time je u pitanje doveden kompletan ovršni sustav koji omogućuje Fini, prometnoj policiji i javnim bilježnicama da provode ovrhe mimo sudova. Odluku suda posebno je pozdravila predsjednica i osnivačica udruge Blokiranih Miriam

Kervatin koja smatra da se putem Europskog suda može srušiti ovršni sustav u Hrvatskoj, a da će oštećeni dobiti pravo na naknadu eventualne štete.

U predmetima o kojima je sud raspravljao, utvrđeno je kako račun koji je Ibrića Zulfikarpašić ispostavio svojem klijentu, ili računovodstvene isprave koje je podnio Pula Parking i temeljem kojih su se javni bilježnici povodili provodili prilikom izdavanja rješenja o ovrsi – nisu „vjerodostojne isprave“. Upravo u tim slučajevima javni bilježnik rješenje o ovrsi donio je na temelju računa koji je jednostrano sastavio vjerovnik, pri čemu dužnik tražbinu nije izričito prihvatio. Ukratko, sud je zauzeo stajalište da se hrvatski javni bilježnici ne mogu podvesti pod pojam „suda“ pa stoga ne smiju prisilno utjerivati dugove.

Ovrhe sudovima, a ne javnim bilježnicama

Odluku Europskog suda pozdravio je i saborski zastupnik Goran Aleksić koji smatra kako je odlukom uzdrman sustav ovrha te da ga zbog toga hitno treba mijenjati. Zalaže se za to da se ovršni predmeti vrate na sudove po uzoru na Sloveniju. Aleksić hrvatski sustav smatra neučinkovitim i skupim te naglašava kako je upravo prilikom Ovršnog zakona bilo govora o tome kako će se sustav pojeftiniti, a unatoč tome je poskupio.

„Svi koji su govorili o pojeftinjenju sustava sada bi se trebali ispričati, ali to ne pomaže onima koji su završili na ulici ili platili pet puta veće troškove, nego što bi platili po starom zakonu“, komentirao je Aleksić presudu Europskog suda.

Na probleme blokiranih i ovršenih građana upozorava i pučka pravobraniteljica Lora Vidović u svom godišnjem izvještaju za 2016. godinu te ističe kako je nužno djelotvorno odgovoriti na probleme građana i to ne samo izmjenama propisa kojima se uređuje ovrha, već i djelovati na uzroke koji su do takve situacije doveli, ali i sprječavanjem daljnje progresije koja vodi društvu nejednakih mogućnosti. Pravobraniteljica naglašava kako bi financijsku disciplinu i odgovornost za dugove trebalo postići osnaživanjem građana i stvaranjem uvjeta za njihov dostojanstven život u kojem će moći informirano i odgovorno preuzimati te ispunjavati svoje obveze, bez straha za egzistenciju.

Podsjećamo kako je udruga Blokirani 26. svibnja 2014. godine podnijela zajednički prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom pojedinih odredbi Ovršnog zakona te određenih odredbi iz povezanih zakona što uključuje Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima; Zakon o obveznim odnosima i Općeg poreznog zakona, što je Ustavni sud odbio rješenjem od 7. veljače 2017. godine. No, unatoč tome, udruga Blokirani je ponovila zahtjev Ustavnom sudu 20. ožujka, temeljeći zahtjeve na odluci Europskog suda.

Europski sud je zauzeo stajalište da se hrvatski javni bilježnici ne mogu podvesti pod pojam „suda“ pa stoga ne smiju prisilno utjerivati dugove.

Puževim korakom do ocjene suglasnosti

Što će Ustavni sud odgovoriti predstoji vidjeti, a sudeći po brzini rada, proći će i nekoliko godina do odgovora. Svakako je realnije da će prije doći do izmjena i dopuna Ovršnog zakona, nego li do odgovora Ustavnog suda. Razočaravajuće je da su u 2016. godini čak dvije javne rasprave provedene o izmjenama Ovršnog zakona, a da do danas nije dovršen zakonodavni postupak. To su praktički kozmetički prijedlozi Mosta kojima bi se umjesto dvije trećine plaće zaštitile tri četvrtine plaće ovršenika, ali ne više od dvije trećine prosječne neto plaće RH. Takve „uvjetne“ mjere zaštite nisu najbolji način, jer se diskriminira one koji za jednu kunu prelaze neki od cenzusa.

Kako je svatko uzimao terete (kredite, posudbe itd.) sukladno visini svoje plaće ili mirovine, tako treba uvesti jedinstven cenzus i njima zaštititi tri četvrtine mirovine. S obzirom na vrlo niske mirovine, čiji je medijan u siječnju 2017. iznosio samo 2.049 kuna (dok je prosječna mirovina 2.255 kuna), potrebno je zaštititi sredstva za preživljavanje ovršenih i blokiranih umirovljenika. Također je potrebno smanjiti namete, jer se sada ovršeni iznosi znaju popeti na udesetostručeni dug. Podsjećamo kako ustege iz mirovina rastu, a visina mirovina realno pada te Sindikat umirovljenika Hrvatske već duže predlaže da se, po ugledu na europsku praksu, utvrdi zajamčeni minimum ispod kojega se ne smije ovršiti mirovina ili naplaćivati krediti i dugovanja.

Kako je svatko uzimao terete (kredite, posudbe itd.) sukladno visini svoje plaće ili mirovine, tako treba uvesti jedinstven cenzus i njima zaštititi tri četvrtine mirovine.

Banke moraju informirati!

Iznimno je problematično što svi građani i dalje nisu informirani o svojim ovrhama, točnije da o dugu nemaju saznanja prije same ovrhe te stoga pučka pravobraniteljica ističe kako građani moraju biti informirani o postojanju duga prije pokretanja ovrhe te preporučuje da se propiše obaveza dostave opomene za plaćanje. U nedostatku takve zakonske odredbe za koju se godinama zalaže, SUH od 2015. godine bori pri Upravnom vijeću HZMO-a za obavještanje korisnika o ovrhama iz mirovinskih primanja, ali sve banke i dalje ne poštuju da u mjesečnu obavijest o mirovini uključe i detalje o ovrhama koje provode.

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

KAŽIMIR VARDA, ZASTUPNIK SMSH

Umirovljenici,

Kažimir Varda, saborski zastupnik Stranke međugeneracijske solidarnosti Hrvatske (SMSH), posljednje je vrijeme najaktivniji saborski zastupnik što se tiče zaštite umirovljenika i starijih osoba. Već nekoliko puta sa saborske govornice obratio se kolegama i kolegicama, Vladi i javnosti gotovo dramatičnim upozorenjima na težak položaj starijih osoba u društvu.

Najzanimljivije je da javno poziva umirovljenike i starije da mu se obrate s pitanjima i problemima, kako bi ih pokušati riješiti. I u ovom intervjuu Varda vam daje svoj telefonski broj!

1. Odnedavno ste zastupnik nove Stranke međugeneracijske solidarnosti Hrvatske, čime je ona postala parlamentarnom strankom. Kako to da ste se iz komforne pozicije nezavisnog zastupnika u parlamentu odlučili za članstvo u SMSH? Od brojnih stranaka, zašto ste se baš odlučili za tu?

Nakon što sam proučio program Stranke međugeneracijske solidarnosti Hrvatske, koji je blizak mojim opredjeljenjima, odlučio sam pristupiti toj stranci jer promiče skrb i zaštitu umirovljenika i najranjivijih skupina, poput osoba starije životne dobi, osoba s invaliditetom, siromašnih... Kako se kao saborski zastupnik aktivno zalažem za poboljšanje položaja ranjivih skupina, a što se može vidjeti i iz mojih izlaganja u Hrvatskom saboru, nekako je bilo prirodno postati njihov član i zastupnik.

2. Nedavno ste zatražili stanku u Saboru zbog problema uvođenja obaveznog liječničkog pregleda za vozače starije od 65 godina te ste istaknuli kako je takav prijedlog podnesen isključivo u svrhu profita medicine rada. Ima li naznaka da bi predlagatelji promjena Zakona o sigurnosti prometa na cestama mogli odustati?

U dva navrata govorio sam o novom prijedlogu uvođenja obaveznog liječničkog pregleda za vozače starije od 65 godina prilikom produženja vozačke dozvole. Naime, Ministarstvo unutarnjih poslova predlaže uvođenje takvih pregleda pozivajući se na Direktive EU. Takva obveza značila bi diskriminaciju starijih osoba na temelju dobi jer MUP u svom

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

obratite mi se za pomoć!

prijedlogu dob poistovjećuje na diskriminatoran način s bolešću. Istaknuo sam u raspravi da je dokazano u prometnoj kriminologiji da su vozači stariji od 65 godina oprezniji i savjesniji, te da rjeđe čine prometne delikte, a glavni krivci prometnih nezgoda su alkohol, zlouporaba droga i prije svega, nedostatak iskustva. Uostalom, planira se povećanje radnog vijeka na 67 godina i više, a istodobno se tvrdi da su takve osobe vjerojatno nesposobne dovesti se automobilom do svog radnog mjesta. Koji je to parametar koji određuje da osoba postaje manje sposobna za vožnju upravo onog dana kada slavi 65. rođendan?

Pa i same Direktive EU ne određuju dobnu granicu, nego karakter vozačkih dozvola (amateri, odnosno profesionalci) i minimalne standarde psihofizičke sposobnosti za upravljanje motornim vozilima i za počinitelje prometnih prekršaja. Takva obveza, ako bi se uvela zakonom, dovela bi u pitanje ionako teški materijalni položaj umirovljenika jer sada pregled kod medicine rada košta 435 kuna, a ako su potrebni specijalistički pregledi koji idu na teret HZZO-a, to u mnogo-me opterećuje i državni proračun. Ako takav prijedlog dođe u saborsku proceduru, ponovno ću se založiti da se takav prijedlog ne usvoji, odnosno predložiti amandman na prijedlog zakona. Također, i sam predsjednik Vlade RH Andrej Plenković izjavio je u Saboru da će vrlo pažljivo razmotriti to pitanje te se uzdam u njegovu prosudbu. Zatražit ću i razgovor s njim.

3. Vladi ste poslali i zastupničko pitanje vezano za ukidanje dodatnog zdravstvenog doprinosa. Je li odgovor stigao?

Da, dobio sam odgovor da do daljnjega ostaje dodatni zdravstveni doprinos zbog dugova u zdravstvu. To je Vladin odgovor, ali to pitanje i dalje ostaje otvoreno te ću nastojati u svakoj prigodi podsjećati izvršnu vlast na potrebu za ukidanjem dodatnog zdravstvenog doprinosa. Ne samo da nema osnova za takav namet, već se i pogrešno obračunava - na cijeli iznos mirovine, a ne na onaj dio koji prelazi iznos prosječne neto plaće u prethodnoj godini.

4. Kako ocjenjujete Vladinu politiku prema umirovljenicima i starijim osobama?

U raspravi u vezi Prijedloga zakona o zaštiti od nasilja u obitelji istaknuo sam potrebu da bi se, u skladu s Konvencijom Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, trebalo izričito navesti i nasilje nad starijim osobama koje je sve učestalije, ali se o tome još uvijek šuti. Simptomatično je da ne postoji sustav praćenja položaja starijih osoba u društvu i obitelji. Nadležno ministarstvo, točnije Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike trebalo bi u konačni tekst spomenutog zakona ugraditi zaštitne mehanizme za starije, a Vlada bi trebala konačno uvesti posebnog pravobranitelja za starije osobe i umirovljenike.

Ne vjerujem da će to ići lagano, kao što nije prošao ni moj amandman na tzv. paket poreznih zakona gdje sam upozorio na obračun poreza na promet kod zamjene nekretnina, kada, u pravilu umirovljenici, odnosno starije osobe, mijenjaju veći stan za manji. Također sam upozorio na potrebu uklanjanja ili izmjene članka Zakona o obaveznim odnosima koji

se odnosi na ugovore o dosmrtnom uzdržavanju, pri čemu sam tražio da se zaštite primatelji uzdržavanja. U svim tim pitanjima blisko surađujem i s umirovljeničkim udrugama, osobito sa Sindikatom umirovljenika Hrvatske.

5. Jedan ste od rijetkih političara koji često progovara o problemima umirovljenika i starijih osoba. Koje su vaše iduće inicijative?

Na dnevnoj bazi pratim aktualna događanja u vezi umirovljenika i starijih osoba kako bih na vrijeme mogao reagirati u skladu s onim što mi omogućuje poslovnik Hrvatskog sabora. Jedan od primjera je reakcija na diskriminatorne izjave pojedinih saborskih zastupnika o starijim osobama, a koje su izrečene na događaju u Klubu mladih Rijeka. I kao što sam već naveo, posebnu pažnju posvećujem upravo pitanjima kojima se diskriminiraju umirovljenici, starije osobe, osobe s invaliditetom ili djeca s teškoćama u razvoju, a jedan od primjera je reakcija na probleme djece s autizmom u Slavonskom Brodu. U svakom slučaju ostaje otvoren veliki problem, a to je problem rasta mirovina u skladu s porastom plaća i troškova života, kako bi se zaustavilo njihov realni pad.

6. Koliko vam se umirovljenici i starije osobe obraćaju s pitanjima te na što se ta pitanja najčešće odnose?

Umirovljenike uglavnom zanima povećanje mirovine, pitanja vezana uz obiteljsku mirovinu te mogućnost ostvarenja dijela mirovine umrlog bračnog partnera, problem isplate mirovina putem Royal osiguranja, kao i problemi vezani uz siromaštvo, pučke kuhinje i slično. No, nadam se da razumiju kako mi se uvijek mogu obratiti s bilo kojim pitanjem jer sam tu za njih. Mogu me zvati na broj Kluba saborskih zastupnika (tel: 01/6303 355) ili mi se obratiti putem e-maila: kazimir.varda@sabor.hr, a ja ću sa svoje strane učiniti sve što je u mojoj moći i naravno, u skladu sa zakonom.

Razgovarala: Ana Kuzmanić

Hoće li Agrokor „nagrasti“ mirovinske fondove?

Pad dionica mogao bi izazvati slabljenje, pa i gubitke mirovinskih fondova. Tko će odgovarati?

Kakve veze ima Agrokor s obveznim mirovinskim fondovima? Ima, jer se većina doprinosa za drugi mirovinski stup ulaže u hrvatske državne obveznice, nešto manje u hrvatske dionice, a najmanje u inozemne. Međutim, svakom „štediši“ u drugom stupu treba biti jasno da u slučaju lošeg poslovanja ili propasti mirovinskog fonda, država ne daje nikakvo jamstvo, već se članovi namiruju iz temeljnog kapitala i jamstvenog pologa obveznog mirovinskog društva. A to znači, ako propadne fond, propala je i mirovina, jer, naglasimo to opet, riječ je o (prinudnoj) privatnoj štednji za starost, kojom, bez ikakvog prava na utjecaj ili odlučivanje, odlučuju četiri (inozemne) banke.

Te banke za svoj posao investiranja i obrtanja vašeg novca dobivaju visoku naknadu i različite bonuse, a država ima visok tranzicijski trošak od 1,7 posto BDP-a godišnje. Na stranu to što se takvim troškom produbljuje prekomjerni deficit, već hajdemo se upitati jesmo li ikada čuli u javnosti da su vaši mirovinski fondovi izgubili zbog pogrešnih ulaganja?

Iskustvo kaže, iako se o tome zapravo ne smije pisati u javnosti, da čak i kad ulažu u domaće dionice, najčešće je to radi pokrivanja gubitaka vlastitih portfelja pojedine banke. U Hrvatskoj je poznato desetak takvih primjera (npr. Magma, IGH, Ingra, Nexa, Luka Ploče, Centar banka, Credo banka), a dobar dio tih firmi je imao ozbiljne gubitke ili čak doživio stečaj.

Mirovinski fondovi su 2015., primjerice, uložili 300 milijuna kuna u 20 posto dionica Končara, i to u sekundu, telefonski, bez analize, kako je javno istupio ekonomski stručnjak, a današnji mini-

star državne imovine Goran Marić. Postavio je ovakva pitanja: „*Pitam se tko je dogovorio cijenu? Tko je dogovorio uvjete? Tko je dogovorio kupca? S kim se dogovarala ta transakcija? Na burzi? Kako je moguće, ako je na burzi, da onda četiri mirovinska fonda kupe baš podjednako po istoj cijeni isti paket? Pa baš me zanima tko je dogovarao takve transakcije i zbog čega. I je li se moglo dobiti možda umjesto 300 milijuna 500 milijuna kuna? Je. Možda se moglo za 30 dana dobiti i više?*“, rekao je tadašnji HDZ-ov zastupnik Goran Marić i nije dobio javni odgovor.

Danas se zna da su četiri mirovinska fonda vlasnici 25,4 posto dionica Leda, koje su ovih dana na Zagrebačkoj burzi pale i do petnaestak posto. Osim Agrokoru, drugi većinski vlasnik Leda su razne banke, pa je iz svega jasno da mirovinski fondovi gube. Što su radili njihovi analitički odjeli?

O mogućem pucanju Agrokoru javnost nagađa godinama, a već mjesecima o tome govore i blagajnice u Konzumu. Iako bi svaki ozbiljan investitor prije kupnje dionica neke kompanije pokrenuo sve mehanizme provjere, naši mirovinci naučili su živjeti lagodan život uz kamatarenje države. Pet milijardi kuna godišnje dobiju od države (5 posto mirovinskih doprinosa), pa onda taj isti iznos posude natrag državi uz kamatu od 5 do 6 posto.

Priča se preokrenula. Agrokor će u nekom obliku preživjeti. I firme koje ga čine. Međutim, u cijeloj priči glasno treba postaviti pitanje – zašto i koliko su do sada izgubili bankari iz mirovinskih fondova, i koliko će zbog toga biti manje mirovine štedišama?

Jasna A. Petrović

Mediji o drugom mirovinskom stupu ne pišu, a ako pišu onda pogoduju tržištu kapitala koje je u Hrvatskoj krahiralo. Moramo jasno reći kako je drugi stup neodrživ i kako ni jedna zemlja, osim Hrvatske, nije privatizirala dio mirovinskog sustava da bi se razvilo nestabilno tržište kapitala“, upozorio je prof.dr.sc. Gojko Bežovan s Katedre za socijalnu politiku pri zagrebačkom Pravnom fakultetu.

Održivost drugog mirovinskog stupa bila je tema okruglog stola koji su organizirale Stranka umirovljenika i Zagrebačka stranka umirovljenika 28. ožujka, a sudjelovale su „za“ i „protiv“ strane, koje su pokušale u dugotrajnoj raspravi doći do zaključka što napraviti sa sadašnjim mirovinskim sustavom i ponuditi dio rješenja da ne dođe do potpunog kolapsa.

Prvi i drugi mirovinski stup – alternative ili dopune?

Doc.dr.sc. Ivana Vukorepa s Pravnog fakulteta u Zagrebu objašnjavala je u svom izlaganju prednosti i nedostatke drugog mirovinskog stupa u hrvatskom kontekstu. Vukorepa je naglasila, s čime su se i ostali sudionici složili, kako je mirovinskom sustavu potrebna stabilnost i održivost jer je riječ o dugoročnom sustavu koji se ne može mijenjati svakih nekoliko godina. Ona smatra kako prvi i drugi mirovinski stupovi nisu alternativa, već da drugi stup pridonosi stabilnosti prvog.

Kao glavnu kritiku prvom stupu, temeljenom na međugeneracijskoj solidarnosti, istaknula je kako više od 50 posto umirovljenika prima veću imovinu od zarađene putem obiteljske mirovine, invalidske ili posebnih mirovina za sudionike Domovinskog rata ili NOB-a.

„Često se krivi demografija za loše stanje, ali je krivo loše upravljanje sustavom što je u konačnici dovelo do povećanog broja umirovljenika jer se stimuliralo rano umirovljenje. Stranke na vlasti niz godina već rade *ad hoc* mjere što je problem kod ovakvog sustava“, kazala je Vukorepa. Iako je u korist drugog stupa nabrojala nekoliko prednosti, naglasila je kako se u okviru drugog stupa pri ulaganju previše ulaže u državne dionice, ali i da su jamstva neučinkovita. Rješenja za održivost trenutnog modela s dva stupa vidi u ukidanju „prisilnog“ umirovljenja, izjednačavanju doprinosa za sve oblike rada, što bi bile neke kratkoročne mjere, dok kao dugotrajne mje-

Jer ima staklene noge

Bili smo naivni i prisiljeni prihvatiti taj model jer smo imali veliki javni dug. Ovdje nije riječ o ekonomiji, već ideologiji koja je izvedena iz ortodoksne neoliberalne paradigme globaliziranog svijeta

re vidi u produženju dobi za odlazak u mirovinu, većoj štednji, smanjenju stope doprinosa, jer kaže Vukorepa, sadašnjom politikom se šalje poruka da se ne isplati raditi.

Štedi za života, u mirovini uživaj poslije smrti

Na sličnom tragu je i ekonomski analitičar mr.sc. Velimir Šonje koji smatra pak kako mirovinske doprinose treba povećati te kako demografija igra itekako bitnu ulogu u budućnosti mirovinskog sustava. Kao i Vukorepa, Šonje smatra kako je nužno ljude educirati da štede kako bi se održao sustav. Rekao je kako su zemlje, koje su ukinule drugi mirovinski stup, učinile to u trenutku najveće financijske krize. Spomenuo je primjer Poljske koja je u svoj Ustav uvela da javni dug ne smije preći 65 posto BDP-a, čime su odredili da će druge državne resurse usmjeriti u mirovinski sustav. Šonjin najveći strah je da će se odustajanjem od dugog stupa oštetiti buduće generacije koje će sve više morati izdvajati za prvi stup, umjesto za kapitaliziranu

štednju. „Adekvatnost mirovina ovisi o stopi prinosa, treba povećati doprinose ili priskrbiti sredstva iz drugih resursa države“, njegov je zaključak.

Bežovan je podsjetio kako je Svjetska banka zapravo natjerala dio postkomunističkih zemalja da uvedu drugi stup koji se pokazao štetnim. Kao pozitivni primjer zemlje koja se tome nije pokorila je Češka, a danas, kaže Bežovan, većina zemalja kojima je i nametnut, ukinula je drugi stup (Poljska, Slovačka, Mađarska...).

„Stalno se bruji o dioničkom portfelju mirovinskih fondova i kako oni dobro raspoložu novcem osiguranika, ali nitko ne piše kolika je njihova provizija. Ona je 7,6 posto, a taj iznos nitko ne može nadoknaditi, što daje povod za veliku zabrinutost. Pa nas nitko nije ni pitao želimo li ući u taj sustav“, polemizirao je Bežovan.

Ideologija, a ne ekonomija

Dr.sc. Ante Škembar istaknuo je kako je riječ o iznimno složenom sustavu te da je potrebna stalna rasprava o mogućim rješenjima. Upravo

kada se uvodio koncept mirovinskog sustava po zamisli Svjetske banke i MMF, Škembar je bio pomoćnik ravnatelja HZMO-a. Kako je rekao, tada se sve činilo logično i jednostavno, točnije da će drugi mirovinski stup riješiti krizu i dovesti do povećanih stopa gospodarskog rasta od čega će svi imati koristi.

„Danas uviđam koliko je to kompleksni sustav, a da su u drugom stupu kolektivni i individualni rizici toliki da može doći do smanjenja gospodarskog rasta. Bili smo naivni tada, i prisiljeni prihvatiti taj model jer smo imali veliki javni dug. Ovdje nije riječ o ekonomiji, već ideologiji koja je izvedena iz ortodoksne neoliberalne paradigme globaliziranog svijeta, a dokaz je Čile“, gotovo pokajnički je rekao Škembar. Jasno je istaknuo da kako god financirali mirovinski sustav, uvijek od ostvarenog dohotka aktivnih radnika treba financirati umirovljenike.

U raspravi je sudjelovala i predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, pozivajući na transformaciju drugog stupa iz obvezatnog u dobrovoljni, te upozoravajući kako je ovakav model privatizirane mirovinske štednje dio problema, a ne rješenja održivosti mirovinskog sustava. Mirovinske fondove kojima upravljaju banke zapravo kamatare državu, naglasila je.

Iako suprotstavljenih mišljenja, govornici su se složili kako je potrebno promisliti o nekoj novoj filozofiji na kojoj se može reformirati mirovinski sustav da bude održiv te da se stopa gospodarskog rasta ne može pripisivati mirovinskom sustavu, već se treba postizati drugim mjerama.

O drugom mirovinskom stupu još dugo će se polemizirati, ali važno je da se konačno osvijesti kako temelj mirovinskog sustava mora biti solidarnost, što je u konačnici ugrađeno i u temelje ove države. Odustane li se od tog modela, odustali smo i od zadnjeg kamena temeljca socijalne države.

Ana Kuzmanić

Kraljevski prevareni i zaboravljeni

Dokup mirovine pokazao se kao izvorni hrvatski model prevare umirovljenika, mahom iz državnih tvrtki. Gotovo 4.000 umirovljenika 2014. godine ostalo je bez uplate dokupa, a unatoč brojnim apelima građana, vlast ostaje nijema i zapravo čeka da korisnici Royaala pomru i tako riješe problem

Royal međugeneracijska solidarnost d.d. zaželio je radnicima, mahom državnih firmi, dobrodošlicu u obitelji umirovljenika 1990. godine, u ozračju dolazećeg rata. „Promicanje kulture umirovljenja osnovna je misija Royal međugeneracijske solidarnosti. Ona započinje zajedničkim sudjelovanjem predstavnika Royaala, poslodavca i sindikata u stvaranju klime povjerenja, pripremanju uvjeta za izlazak ljudi iz svijeta rada na dostojanstven način i u upoznavanju radnika s posljedicama odluke o umirovljenju, a nastavlja se doživotnom povezanošću umirovljenika s njegovom bivšom radnom sredinom zahvaljujući, između ostalog, mjesečnim isplatama dodatka na mirovinu“, stoji u misiji danas posrnule tvrtke koja je razvila „izvorno hrvatski model dokupa mirovine“.

Izvorni model prevare: da ili ne?

Dokup mirovine ili doživotna otpremnina, doista jest „izvorni hrvatski model“ pomoću kojeg su se tvrtke rješavale viška zaposlenih tako da bi novac za otpremnine uplaćivale Royalu, koji je zatim umirovljenicima mjesečno isplaćivao otpremninu. Prema javno dostupnom popisu klijenata Royaala oko 130 državnih tvrtki, među kojima su HEP, Hrvatska pošta, HŽ, Hrvatske šume, ali i SSSH, te brojne druge firme i organizacije koristile su takvu mogućnost jer im je cijeli iznos otpremnine bio porezno priznati trošak, a na jeftin način riješili bi problem viška radnika. Romantičnu ideju o sretnim

umirovljenicima čija će mizerno mala primanja takvim modelom biti nešto veća, uporno je gurala država koja je sve poslodavce upućivala na Royal osiguranje, a prema riječima pojedinih radnika, katkad i uz prijatnu otkazom.

Uplate za nešto manje od 4.000 umirovljenika od prosječnih 400 kuna mjesečno stizale su sve do 2014. godine kada je stigao dopis iz Royaala kako novaca za isplatu dokupljenog dijela mirovine – više nema. Ivo Bulaš, predsjednik uprave Royaala, u patetičnom pismu za probleme je okrivio Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga (HANFA), praktički za negativni publicitet u javnosti, jer je još 2006. godine upozorila građane na rizičnost poslovanja s Royalom. Prema Bulašovim tvrdnjama, tada je sve krenulo nizbrdo. Konačno, HANFA je krajem 2016. godine donijela rješenje kojim se Royalu ukida dozvola za rad, uz obrazloženje kako tvrtka nije uskladila poslovanje sa Zakonom o doživotnoj otpremnini odnosno dokupu mirovine (usvojenim 2013.), čime je praktički zapečaćena sudbina Royaala. Naime, taj je zakon podrazumijevao i dodatnu uplatu tri milijuna kuna temeljnog kapitala, a to vlasnik Royaala nije imao.

„Ne možemo intervenirati u privatnoj tvrtki“

Iz Hrvatskog sabora, Vlade, ureda tadašnjeg predsjednika Josipovića, klubova stranaka stizala su obećanja kako će se problem Royaala nekako riješiti, a čelnik HSU-a Silvano Hrelja često istupao za

saborskom govornicom tražeći rješenje radi „spašavanja ljudi“.

Danas, tri godine kasnije, 3.500 tisuće umirovljenika i dalje je bez zarađenih novaca, a Royal se više ne spominje od strane vladajućih. Nekadašnji ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrišić isticao je kako bi preuzimanje isplate dokupljenih mirovina u državni proračun koštalo 330 milijuna kuna, ali bez spomena o tome da je riječ o ukupnom trošku sve do 2050. godine. Između ostalog, izjavio je kako „država ne može intervenirati u privatnoj tvrtki“.

Uzalud umirovljenici pišu i zovu na sve strane, ali inicijative za povrat njihovog novca nema. Sindikat umirovljenika Hrvatske barem pet puta tjedno dobije upit vezan za Royal. Odgovor umirovljenicima bi voljeli dati, ali i na naše inicijative da se konačno krene u rješavanje tog problema, vlast ostaje gluha.

Hoćemo li doživjeti isplatu mirovina?

Jedna od korisnica Royalovog dokupa mirovina pisala je nekoliko puta ministru financija Zdravku Mariću, Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, ali odgovori koji su stizali ni u jednom segmentu nisu odgovorili na njeno pitanje – što će biti s korisnicima Royaala kojih je svake godine sve manje, kada i kako će se riješiti taj problem? I s pravom se pita hoće li itko od tih 3.500 ljudi doživjeti isplatu novaca ili država čeka da svi korisnici umru pa da zaključi i to poglavlje. Danas kada se kreira posebni zakon za spašavanje jednog privatnog koncerna, točnije Agrokora, kada se oprašaju višemilijunski dugovi privatnim tvrtkama koje su u međuvremenu otpustile sve radnike, zvuči smiješna Mrišićeva tvrdnja kako „država ne može intervenirati u privatnoj tvrtki“.

Sindikat umirovljenika Hrvatske je zajedno s Maticom umirovljenika stavio „slučaj Royal“ na popis prioriteta tema za rad Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe. S obzirom na to da je sama država poticala zaposlenike da postanu korisnici Royaala, njezina je dužnost riješiti to pitanje, ali ne kroz mirovinski sustav, već državni proračun.

Naime, činjenica je da država ne bi trebala nadoknađivati dugovanja privatnih osoba ili tvrtki, no ovo je ipak vrlo specifičan slučaj i treba ga pažljivo razmotriti.

Ana Kuzmanić

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U TRAVNJU 2017.

NOVOSTI

U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

Održana 3. redovna sjednica Upravnog vijeća HZZO-a

Na 3. redovnoj sjednici Upravnog vijeća, održanoj 23. ožujka 2017. godine, usvojeno je financijsko izvješće HZZO-a za 2016. godinu.

Pozitivno poslovanje HZZO-a u 2016.

Nakon dugogodišnjih negativnih rezultata, HZZO je u 2016. godini poslovao pozitivno. Ostvaren je višak prihoda i primitaka u iznosu od 696.707.411 kuna. Dok su ukupni prihodi i primici HZZO-a u 2016. godini iznosili 23.725.904.027 kuna, **što je za 7,09% više od ukupno ostvarenih prihoda u istom razdoblju 2015. godine**, rashodi i izdaci iznosili su 23.029.196.616 kuna. Na rezultat pozitivnog poslovanja u 2016. godini najviše je utjecala uspješna naplata potraživanja iz ranijih razdoblja prema međunarodnim ugovorima, tj. prihoda po izvršenom prijebu u inozemnom osiguranju.

Dodatni razlog za povećanje prihoda i primitaka je i povećanje broja aktivnih (zaposlenih) osiguranika, za 30.524 više u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu, što je značilo i veće uplate doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje u 2016. godini.

Prihodi od doprinosa u 2016. godini ostvareni su u iznosu od 18.468.680.704 kn, te su veći od prihoda za doprinose naplaćenih

u prethodnoj godini za 347.399.183 kn ili za 1,92% , a prosječni mjesečni uplaćeni prihodi od doprinosa iznose 1.539.056.725 kn. (izlaskom HZZO-a iz Državne riznice 1. siječnja 2015. godine sva sredstva se uplaćuju na žiro račune koji su otvoreni kod Hrvatske Narodne banke.)

Sve obveze HZZO je plaćao prema redoslijedu dospijea i ugovorenim rokovima plaćanja, te su podmirene obveze koje su prenesene iz 2015. godine, kao i obveze u 2016. godini u skladu s raspoloživim sredstvima.

Za zdravstvenu zaštitu HZZO je utrošio 20.260.904.343 kuna, što je 87,98% ukupnih rashoda-izdataka, za naknade je utrošeno 2.369.287.713 kn ili 10,29% ukupnih rashoda-izdataka, dok su izdaci za plaće, materijalne izdatke i ostali izdaci vezani za poslovanje iznosili 399.004.560 kn, što je 1,73% ukupnih rashoda-izdataka.

U 2016. godini HZZO proveo 6.822 kontrola

HZZO je u 2016. godini proveo 6.822 kontrole izvršavanja ugovornih obveza kod svojih ugovornih subjekata. U 3.750 kontrola ili 55% svih provedenih kontrola nisu utvrđene nepravilnosti. U 3.072 kontrole, odnosno u 45% provedenih kontrola utvrđeno je kršenje ugovornih obveza zbog čega je izrečeno 1.136 opomena, 1.554 opomene s naplatom štete, 274 opomene s novčanom kaznom, 92 opomene s novčanom kaznom i naplatom štete, 16 opomena pred raskid ugovora, od toga 3 s novčanom kaznom i 9 s novčanom kaznom i naplatom

Iz sadržaja:

- 3. redovna sjednica Upravnog vijeća HZZO-a
- Pozitivno poslovanje HZZO-a u 2016.
- U 2016. godini HZZO proveo 6.822 kontrola
- Ugovorna razdoblja produljena do 30. lipnja 2017.
- Svjetski tjedan glaukoma
- Obilježen Dan narcisa

U Hrvatskoj, godišnje od raka dojke oboli oko 2.300 žena, a umre njih oko tisuću, pri čemu su najugroženije u dobi između 50 i 60 godine

štete, a pokrenuta su i 4 postupka za raskid ugovora.

Kontinuirano su se provodile i kontrole privremene nesposobnosti za rad (bolovanje).

Ukupna stopa privremene nesposobnosti za rad (u daljnjem tekstu: PNR) u 2016. godini iznosila je 3,06; (na teret poslodavca 1,35, a na teret HZZO-a 1,71). U odnosu na 2015. godinu, ukupna stopa PNR u 2016. godini bila je veća za 0,03, odnosno stopa PNR na teret poslodavca bila je manja za 0,06, dok je na teret HZZO-a bila veća za 0,09. Broj dana PNR veći je u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu za 497.324 dana, a broj dnevno bolesnih veći je za 1.442. Kontrolori HZZO-a su u 2016. godini proveli 3.534 kontrole PNR i pregledali 7.157 osiguranika. U provedenim kontrolama zaključeno je 1.507 bolovanja ili 21% kontroliranih PNR.

Ugovorna razdoblja produljena do 30. lipnja 2017. godine

Upravno vijeće HZZO-a donijelo Odluku o produženju ugovornog razdoblja do 30. lipnja 2017. godine za sve zdravstvene ustanove i privatne zdravstvene radnike te isporučitelje ortopedskih i drugih pomagala koji imaju sklopljene ugovore o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja ili o isporuci ortopedskih i drugih pomagala.

Bolničkim zdravstvenim ustanovama utvrđen je maksimalni iznos sredstava za provođenje bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja (limiti) za razdoblje od 1. travnja do 30. lipnja 2017. godine, u visini od ukupno 690.255.567,08 mjesečno (iznos temeljenih mjesečnih sredstava iznosi 662.216.518,82 plus mjesečni iznos za KPI i QI 28.039.048,26). (Limiti za razdoblje od 1. travnja do 30. lipnja 2017. godine ostaju na istoj razini kao i do sada.)

Ugovori su produljeni i za financiranje pojedinih postupaka s privatnim zdravstvenim ustanovama. Primjerice, ugovoreno je dodatno 520 postupaka magnetske rezonance (MR) na mjesečnoj razini za navedeno razdoblje.

HZZO je ugovorio provođenje PET/CT usluge sa Kliničkim bolničkim centrom Zagreb i Poliklinikom Medikol (jedine dvije ustanove koje provode ovaj postupak u RH) za razdoblje od 1. travnja do 30. lipnja

ugovoreno je ukupno 465 postupaka s poliklinikom Medikol (što obuhvaća podružnice u Osijeku, Splitu, Zagrebu i Rijeci) te 420 postupaka PET/CT u KBC Zagreb.

Produljeni su ugovori s privatnim zdravstvenim ustanovama za provođenje postupka IVF/ICSI (pomognuta oplodnja) te za provođenje postupka hiperbarnične oksigenacije (barokomora).

Obilježen Dan narcisa

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje pridružio se u subotu, 25. ožujka, tradicionalnom obilježavanju Dana narcisa koji je posvećen oboljelima od raka dojke. Manifestacija se održavala diljem Hrvatske, a u Zagrebu je u organizaciji Udruge Pogled iz novog kuta – Life (P.I.N.K.), Udruge Europa Donna Hrvatska, Udruge SVE za NJU i Hrvatske lige protiv raka Dan narcisa obilježen na Cvjetnom trgu i na Trgu bana Jelačića. Akciju su podržale brojne poznate osobe prodavajući narcise – simbol nade i novog života.

Osim skretanja pozornosti na ovu okrutnu bolest, na Dan narcisa se u mnogim gradovima Hrvatske organiziraju humanitarne akcije kako bi se žene podsjetilo na važnost redovitih pregleda i samopregleda grudi.

Prema podacima Registra za rak koji vodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo, rak dojke najčešće je sijelo raka u žena u Hrvatskoj.

U Hrvatskoj u 2014. godini zabilježene su 2644 nove bolesnice (stopa 119,2/100.000). Rak dojke je i vodeći uzrok smrti zbog raka u žena, od kojeg su 2014. godine umrle 1071 žene (stopa 44,8/100.000). Svakoj jedanaestoj ženi u Republici Hrvatskoj trenutačno prijete rak dojke, a u sljedećim se godinama može očekivati daljnji trend porasta broja oboljelih.

U Hrvatskoj, godišnje od raka dojke oboli oko 2300 žena, a umre njih oko tisuću, pri čemu su najugroženije žene u dobi između 50 i 69 godina.

Prigodnom prodajom narcisa, cvijeta koji je odabran kao simbol proljeća i buđenja nove nade, koja se osim u Zagrebu održava u još 60 gradova, želi se podići svijest javnosti o raku dojke kao ozbiljnom javnozdravstvenom problemu i educirati žene o važnosti redovitih pregleda dojki kako bi se bolest otkrila što ranije.

“Važno je upozoriti na taj problem jer je rak dojke izlječiv u 98 posto slučajeva ako se otkrije u ranoj fazi. Zato pozivam sve djevojke i žene na redoviti samopregled dojki, neka se informiraju kako se to radi, a sve

one nakon 35. godine pozivam barem jednom godišnje na odlazak na specijalistički liječnički pregled, mamografiju i ultrazvuk. Nemojmo misliti da se karcinom događa nekome drugome", rekla je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, koja je sudjelovala u prodaji narcisa na Cvjetnom trgu i Trgu bana Jelačića.

Ministar zdravstva Milan Kujundžić rekao je kako je Dan narcisa podsjetnik za sve žene iznad 30 godina da rak dojke može napasti svakoga te da odlazak na mamografiju i ultrazvuk dojke može spasiti u Hrvatskoj barem 500 života godišnje.

Predsjednik Hrvatske lige protiv raka Damir Eljuga podsjetio je kako se Dan nar-

cisa obilježava više od 20 godina. Kad se sjetim kolika je bila svijest o potrebi odlaska žena na preglede dojki prije 20 godina i danas, vidi se velika je razlika jer žene danas znaju da je nužno odlaziti na preglede iako još nisam zadovoljan budući da od raka dojke još uvijek mjesečno umire 90 žena, kazao je.

Na središnjem zagrebačkom trgu bio je postavljen i pokretni mamograf, gdje su žene mogle obaviti pregled dojki. Program mobilne mamografije u Zagrebu namijenjen je ženama u dobi od 40 do 49 godina i starijim od 69 godina, dobnim skupinama koje nisu obuhvaćene Nacionalnim programom ranog otkrivanja raka dojke.

Svjetski tjedan glaukoma

Glaukom je kronična bolest koja se liječi do kraja života te vodeći uzrok nepovratnog gubitka vida. 4,5 milijuna ljudi u svijetu slijepo je zbog posljedica glaukoma, a očekivanja su da će se taj broj do 2020. godine povećati na 11,2 milijuna. Svjesni ozbiljnih posljedica ove bolesti koja se zbog nedostatka simptoma i nedovoljne informiranosti kasno dijagnosticira, Svjetska glaukomska organizacija i Svjetska organizacija glaukomskih pacijenata od 2008. godine potiču diljem svijeta obilježavanje

Svjetskog tjedna glaukoma s ciljem promicanja znanja i svijesti o glaukomu među liječnicima i građanima.

Prošlogodišnja Nacionalna kampanja 2016. u kojoj je sudjelovalo 22. grada Hrvatske, ocijenjena je iznimno uspješnom kao najveća kampanja među zemljama sudionicama. Besplatno je pregledano 5.913 građana, a povišeni očni tlak, glavni čimbenik rizika za nastanak glaukoma, izmjeren je u 6,7% građana što ukazuje na važnost i učinkovitost ove zajedničke kampanje u Hrvatskoj.

Kao završno događanje Svjetskog tjedna glaukoma 18. ožujka 2017. godine je pod pokroviteljstvom Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje održan Drugi međunarodni simpozij o glaukomu "Glaucoma Codes" u dvorani Vatroslava Lisinskog.

Na simpoziju su uz hrvatske predavače predavali i eminentni svjetski stručnjaci iz područja glaukoma.

Za građane je pripremljena informativna brošura o glaukomu koju možete preuzeti ovdje: STG_brosura

Hrvatski zavod za zdravstvo osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB
www.hzzo.hr

Za nakladnika: v.d. ravnatelja mr. sc. Fedor Dorčić, dr. med. spec.
Urednica priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl.iur

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Glaukom je kronična bolest koja se liječi do kraja života te vodeći uzrok nepovratnog gubitka vida

**Obavijest korisnicima mirovina
Rješenja o jedinstvenoj svoti
mirovine**

Korisnicima mirovina ostvarenih prema posebnim propisima Zavod dostavlja rješenja o jedinstvenoj svoti mirovine, a korisnicima sustava e-Građani obavijest o tome dostavljena je i u Osobni korisnički pretinac.

Postupkom utvrđivanja i donošenja rješenja, koji je proveden sa stanjem na dan 1. siječnja 2017., obuhvaćeno je 177 590 korisnika.

Prema Zakonu i izmjenama i dopuni Zakona o mirovinskom osiguranju, u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje korisnicima mirovina ostvarenih prema posebnim propisima s danom 20. ožujka 2017. donesena su rješenja o jedinstvenoj svoti mirovine, kojima je objedinjen dio mirovine ostvaren na temelju staža osiguranja i dio mirovine ostvaren prema posebnom propisu.

Više informacija dostupno je svaki radni dan od 8 do 16 sati na infotelefonima Zavoda 01/ 4595-011, 01/ 4595-022 i na internetskoj stranici Zavoda.

**Zavod prenio pravo vlasništva na Dom
za starije i nemoćne osobe u Kninu**

U Kninu su 21. ožujka 2017. v.d. ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje Ivo Bulaja i Ljubica Bagarić, ravnateljica Doma za starije i nemoćne osobe Knin potpisali Ugovor o prijenosu prava vlasništva na nekretnini u Kninu, s Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje na Dom za starije i nemoćne osobe Knin, bez naknade.

Odluku o davanju prethodne suglasnosti vršitelju dužnosti ravnatelja HZMO-a za prijenos prava vlasništva nekretnine na Ustanovu, nakon Upravnog vijeća Zavoda, donijela je i Vlada RH.

**Radni susret HZMO - Savez njemačkih
mirovinskih osiguranja (DRV Bund)**

U Središnjoj službi Zavoda u Zagrebu 30. i 31. ožujka 2017. u radnom posjetu bila je predsjednica Saveza njemačkih mirovinskih osiguranja gđa Gundula Roßbach i voditeljica Odjela za koordinaciju, suradnju i međunarodne odnose Sektora uprave i samouprave gđa Christiane Wemmer.

Na radnom sastanku održanom u petak 31. ožujka 2017. razgovaralo se o novostima u organizaciji medicinskog vještačenja u sustavu mirovinskog osiguranja u R Hrvatskoj, o elektroničkoj razmjeni podataka s osvrtnom na EESSI, o iskustvima u primjeni OIB-a (osobnog identifikacijskog broja) s osvrtnom na uvođenje jedinstvenog broja u Europskoj uniji te drugim aktualnim temama.

Podsjećamo - važno je znati

Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine, br. 115/16), koji je stupio na snagu 1. siječnja 2017., primjenjuje se u obračunu poreza na mirovinska primanja za prosinac 2016. te na ostala mirovinska primanja koja dopijevaju na isplatu nakon 1. siječnja 2017.

Osnovni osobni odbitak za umirovljenike i dalje iznosi 3.800,00 kn, a osnovica osobnog odbitka koja se koristi za izračun osnovnog osobnog odbitka i dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te na osnovi invalidnosti je promijenjena iz 2.600,00 kn u 2.500,00 kn. Izmijenjeni su i koeficijenti koji se koriste

za izračun osnovnog osobnog odbitka za umirovljenika i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost.

Osobne odbitke umirovljenicima priznaje i evidentira Porezna uprava, koja zatim Zavodu dostavlja podatke o osobnim odbicima i podatke o stupnju invalidnosti korisnika sa statusom hrvatskoga ratnoga vojnog invalida (koje Zavod koristi pri obračunu poreza), tako da umirovljenici ne trebaju dostavljati Zavodu porezne kartice.

Porez se obračunava po sljedećim stopama i na sljedeće porezne osnovice: na poreznu osnovicu do 17.500,00 kn po stopi od 24%, a na razliku porezne osnovice iznad 17.500,01 kn po stopi od 36%.

Obračunati porez umanjuje se za 50%, a za korisnike koji imaju evidentiran postotak HRVI-a porez se umanjuje za 50% nakon umanjenja za postotak HRVI-a. Porezni obveznik koji ostvaruje mirovinu iz inozemstva ili u inozemstvu predujam poreza na dohodak po osnovi te mirovine plaća isključivo prema rješenju Porezne uprave, a ako ostvaruje i mirovinu od tuzemnog isplatelja (HZMO i/ili obvezno mirovinsko društvo) Porezna uprava će pri izračunu predujma poreza na dohodak po osnovi inozemne mirovine uzeti u obzir i mirovinu koju porezni obveznik ostvaruje od tuzemnog isplatelja (iznos iskorištenog osobnog odbitka i utvrđenu poreznu osnovicu).

*Svim umirovljenicima i
njihovim obiteljima
želimo sretno i
radosno
uskrсне blagdane!*

Ravnatelj i poslovodstvo HZMO-a

KORISNICI MIROVINA - u ožujku 2017.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	500 449	2.481,12 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	15 840	3.371,76 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO	85 710	2.166,61 kn
Prijevremena starosna mirovina	181 271	2.340,92 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	172	2.545,51 kn
Invalidska mirovina	128 214	1.842,97 kn
Obiteljska mirovina	226 746	1.879,44 kn
UKUPNO - ZOMO	1 138 402	2.255,80 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS i OSO		
Ukupno	14 427	3.513,35 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Ukupno	71 191	5.120,89 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Ukupno	6 810	2.823,29 kn
SVEUKUPNO	1 230 830	2.439,40 kn

PROSJEČNA MIROVINA (ZOMO) bez međunodnih ugovora - isplata u ožujku 2017. -	Iznos u kunama	Njen udio u plaći za siječanj 2017. (5.895 kn)
Prosječna mirovina za veljaču 2017.	2.511,49 kn	42,60%
Prosječna ukupna starosna mirovina za veljaču 2017.	2.759,84 kn	46,82%
Prosječna starosna mirovina za veljaču 2017. s 40 i više godina m. staža	4.187,09 kn	71,03%

Korisnici mirovina - muškarci (45,70%)	562 435
Korisnici mirovina - žene (54,30%)	668 395
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika	1 : 1,17
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	14,89%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s 40 i više godina m. staža u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO	19,71%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO	71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja	3.084.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
Odjel za odnose s javnošću HZMO
A. Mihanovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-168

NADZOR PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

Mali broj inspektora, veće "crno tržište"

„U okolnostima rastućeg općeg siromaštva i nepostojanja cjelovite strategije pomirenja profesionalnog i obiteljskog života, jaz između obiteljskih obveza i plaćenog rada postaje nepremostiv, a u takvim se okolnostima obitelj često oslanja i na jeftinije usluge *crnog tržišta*“, stoji u izvještaju pučke pravobraniteljice za 2016. godinu. Ističe se kako je samo prošle godine nadležno Ministarstvo demografije, obitelji, mladih i socijalne politike, unatoč potkapacitiranosti, otkrilo 13 pružatelja usluga smještaja, fizičkih osoba, za koje je utvrđeno da rade bez potrebne licence, dok o njezi starijih osoba koja se na crno pruža u kućanstvima, uopće nema podataka. Tako je u prošloj godi-

ni proveden nešto manji broj inspekcij-skih nadzora nad pružateljima socijal-nih usluga za starije osobe u odnosu na 2015. godinu, ali nešto više nad radom obiteljskih domova i to ukupno 35.

Najčešće izrečene mjere odnosile su se na zapošljavanje medicinskih sestara i fizioterapeuta, a kod privatnih pružatelja i na vođenje evidencije i dokumentacije o korisnicima te potrebu održavanja higijene prostora i opreme. U izvještaju se navodi kako bi nadzori trebali obuhvatiti sve obiteljske domove, jer bi se time ubrzalo rješavanje problema, posebice nedostatak propisanog broja stručnih radnika te osiguranje posebnih uvjeta za pružanje usluge njege četvrtog stupnja.

Budući da samo pet viših inspektora, od sistematiziranih osam radnih mjesta, provodi inspekcij-ski nadzor nad ukupno 4.700 pružatelja socijal-nih usluga broj inspektora posve je nedostatan za kontinuirano i kvalitetno provođenje nadzora. Stoga bi trebalo žurno popuniti sistematizirana radna mjesta, ali i predvidjeti veći broj inspektora koji bi mogli provoditi nadzore nad svim pružateljima socijalnih usluga.

Sindikata umirovljenika Hrvatske već godinama predlaže uvođenje tzv. civilnih inspektora, posebno obučeni-h volontera civilnih udruga koji bi mogli obavljati civilni nadzor. Valjda će se i to moguće rješenje ozbiljno razmisliti.

@ vijesti

STRATEGIJA SOCIJALNE SKRBI ZA STARIJE OSOBE (2017.-2020.)

Kako do boljih usluga

Zašto se pišu strategije? Budimo otvoreni i recimo kako je prva Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. pisana iz vrlo pragmatičnih razloga, kako bi pružatelji usluga mogli ostvariti potpore iz europskih fondova. Time, ocijenili su u resornom ministarstvu, osigurati će se viša razina i kvaliteta usluga, te omogućili dulji ostanak starijih osoba u njihovim domaćinstvima. Iz izvještaja o realizaciji vidljivo je kako je bilo pomaka, pokretanja novih usluga poput halo u kući, prijevoza, dnevnih boravaka itd., a povećan je i broj pružatelja socijalnih usluga u izvaninstitucionalnoj skrbi.

Najveći su pomaci učinjeni u području informiranja, komunikacije i osvješćivanja glede prava iz socijalne skrbi, gdje su uz socijalne radnike velik doprinos

dale i volonteri i udruge svojim radionicama, predavanjima i savjetovanjem, a kroz 51 projekt dnevnim programima je obuhvaćeno 8.297 starijih osoba. Istina, u planu je bilo i puno drugih aktivnosti, poput izrade novih kriterija za smještaj u dom, no odgođeni su za novu strategiju.

Prvi sastanak novog radne skupine od desetak stručnjaka, među kojima je i predsjednica Sindikata umirovljenika Jasna A. Petrović, održan je 15. veljače u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u Zagrebu, a rok za dovršetak posla je 30. lipnja. U uvodnoj riječi pomoćnica ministrice za provedbu socijalne politike, organizaciju i nadzor ustanova dr.sc. Maja Vučinić Knežević izrazila je visoka očekivanja od nove strategije, kao i poboljšanje socijalnih usluga za stariju populaciju. Nastavak rada 10. travnja.

Besplatni prijevoz do liječnika za starije osobe? Gdje? U Međimurju!

Hvalevrijedna inicijativa besplatnog prijevoza do liječnika za starije pokrenuta je u sklopu projekta GERO-AGE od strane Centra za pomoć u kući Međimurske županije. Usluge mogu koristiti osobe starije od 60 godina, a koje žive na području Međimurske županije i koje si ne mogu osigurati neophodni prijevoz do liječnika.

Prednost imaju osobe slabijeg imovinskog stanja i one koje do sada nisu koristile ovu uslugu koja je dostupna do kraja srpnja 2017. ili do iskorištenja dostupnih sredstava u sklopu projekta. Također, starijim osobama na raspolaganju je INFO telefon i to svake srijede od 8 do 16 sati na broj 099 637 90 88, a nudi informacije o razlici između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, vrstama oporuka i njihovog ovjeri te pravima starijih osoba u sustavu socijalne skrbi. Na navedeni broj osobe se također mogu informirati o mogućnosti besplatnog prijevoza, tj. pratnje liječniku.

ZAPAMTITE: POMOĆ U KUĆI

Pomoć u kući obuhvaća organiziranje prehrane, obavljanje kućnih poslova, održavanje osobne higijene te zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba starije osobe, osobe s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim, osjetilnim oštećenjem ili trajnim promjenama u zdravstvenom stanju te osobi kojoj je zbog privremenih promjena uzdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć druge osobe.

Program **Pomoć u kući starijim osobama** omogućuje starijim osobama što dulji samostaliji život i ostanak u vlastitom domu kroz pomoć u obavljanju svakodnevnih životnih aktivnosti neposredno u njihovim kućanstvima.

Usluge iz programa za korisnike su **besplatne**, a obuhvaćaju:

- organiziranje prehrane
- pomoć u obavljanju kućanskih poslova i uređenju okućnice
- pomoć u održavanju osobne higijene i osnovnu zdravstvenu skrb
- razgovor i druženje
- posredovanje između starijih osoba i institucija vezano uz ostvarivanje različitih prava.

Program je namijenjen:

- osobama starijim od 65 godina (iznimno mlađima od 65 godina ako je riječ o osobama teško narušenog zdravstvenog stanja, kroničnim bolesnicima, teže pokretnim ili nepokretnim osobama)
- osobama smanjenih funkcionalnih sposobnosti
- starijim osobama koje žive same bez pomoći mlađih članova obitelji ili skrbnika u neposrednoj blizini (samačka staračka domaćinstva)
- osobama koje imaju nizak socioekonomski status
- osobama teže narušenog zdravstvenog stanja te osobama koje nisu obuhvaćene postojećim oblicima skrbi (razni oblici pomoći u kući npr. kao prava iz socijalne skrbi, ostali oblici skrbi putem nevladinih organizacija ili sl.).

KAKO DO PRAVA – PITAJTE NAS!

Jednokratne naknade – do 3.500 kn za obitelj godišnje!

Pitanje: Poštovani, nalazim se u teškoj financijskoj situaciji te nemam stalna primanja. S obzirom na to da nemam novaca za podmiriti osnovne troškove stanovanja, zanima me može li se više puta godišnje ostvariti pravo na jednokratnu naknadu? (B.Š., Pula)

Odgovor: Zakon o socijalnoj skrbi ne precizira koliko puta godišnje netko može ostvariti jednokratnu naknadu, tj. jednokratnu naknadu može ostvariti svatko tko zbog trenutanih materijalnih teškoća nije u mogućnosti podmiriti neke specifične potrebe vezane uz rođenje djeteta, školovanje djeteta, bolest ili smrt člana obitelji, elementarne nepogode, nabavke osnovnih predmeta u kućanstvu, nabavke neophodne odjeće i obuće i sl. Ali, važno je napomenuti kako maksimalni iznos jednokratne naknade u godini dana iznosi 2.500 kuna za samca, odnosno 3.500 kuna za obitelj. Dakle, osoba ili obitelj koji podnose zahtjev Centru za socijalnu skrb radi ostvarivanja prava na jednokratnu naknadu, moraju Centru uz svoj prijedlog dostaviti i dokumentaciju kojom će dokazati da postoje opravdani razlozi (opisani gore u tekstu) za odobrenje jednokratne naknade. Iz iste dokumentacije mora biti vidljivo da se njihova specifična potreba ne može riješiti prihodima koje trenutačno ostvaruju.

Iz svega gore navedenog proizlazi činjenica da se jednokratna naknada može ostvariti samo ciljano za određenu potrebu, može se ostvariti više puta godišnje ako se takve potrebe pojave više puta godišnje, jednom, ali i niti jednom, ako se u postupku koji je pokrenut po prijedlogu utvrdi da ne postoji opravdanost zahtjeva..

Pozivamo čitatelje da nam pišu ako imaju pitanja vezano za socijalna prava i usluge, kako ih ostvariti ili kome se obratiti te ćemo im odgovoriti uz pomoć naših stručnjaka iz savjetovališta.

Kako do dostojanstva - vodič za socijalna prava za starije osobe financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, a za sadržaj je odgovoran isključivo Sindikat umirovljenika Hrvatske.

OBNOVLJENE/NOVE POGODNOSTI ZA ČLANOVE SUH-a

Pogodnosti za povoljniju kupnju usluga i roba postaju sve korisniji članovima SUH-a. Njihov konkretan popis možete pogledati svaki dan na web stranici SUH-a (www.suh.hr), dok ažurirane informacije objavljujemo i dva puta godišnje u Glasu umirovljenika. Donosimo dio novih i obnovljenih pogodnosti, a za sve dodatne informacije možete nazvati SUH na broj 01/4655 – 146.

- 1. THALASSOTERAPIA CRIKVENICA** - specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Gajevo šetalište 21, Crikvenica, tel: 051/407 666
Grupni dolasci: 10% popusta; avansno plaćanje: 14 dana do dana dolaska 5%
Svi boravci: 14 i više dana 5%; na svaku 21 osobu u grupi odobrava se 1 osoba gratis. Popusti se zbrajaju do maksimalno akumuliranog iznosa od 20%.
Individualni dolasci: plaćanje gotovinom 3%; avansno plaćanje (14 dana) 5%; svi boravci 14 i više dana 5%. Popusti se zbrajaju do maksimalno akumuliranog iznosa od 20 %.
- 2. ZTC BANJA VRUĆICA** a.d. - Kosovska bb, Teslić, BiH, tel: +387/65 386 972
Bolnički dan: kardiovaskularni i reumatološki program sadrži slijedeće usluge:
  - pansion (hotelski smještaj i tri obroka) – hoteli Posavina, Hercegovina i Srbija
  - liječnički pregled specijaliste interne medicine i fizijatra
  - kupanje u termomineralnoj vodi (kada – bazen)
  - tri fizikalne procedure: elektroterapija, kineziterapija, hidroterapija, termoterapija (osim masaže, lasera i akupunkture)
  - završni kontrolni pregled i otpusno pismoUvjeti: Ugovorni način plaćanja ovisi o vremenu korištenja usluga i broju korisnika. U predsezoni (siječanj – 1.450 kn, veljača i prosinac – 1.500 kn, ožujak – 1.650 kn, travanj i studeni – 1.725 kn te svibanj i listopad – 1.825 kn za dnevni boravak). Mogući posebni aranžmani.
- 3. LJEČILIŠTE ISTARSKE TOPLICE** - Sv. Stjepana 60, Livade, općina Oprtalj, tel: 052/603 410
Lječilište nudi članovima SUH-a cijenu po osobi/danu u dvokrevetnoj sobi: puni pansion 252 kn, a cijena po danu u jednokrevetnoj sobi: puni pansion 285 kn. Cijena uključuje:
  - smještaj u odabranoj sobi
  - kupanje u bazenu s ljekovitom termo-mineralnom vodom
  - besplatni parking i wi fi na području recepcije i bara
  - 50% popusta na wellness bazen i sauneBoravišna pristojba po osobi dnevno 4 kn, te osiguranje po osobi 2 kn dnevno
Akciju nije moguće kombinirati s ostalim popustima.
Terapije: Uputnica zdravstvenog osiguranja i Croatia osiguranje.
- 4. TERME LAKTAŠI** - Hotel SAN – Karađorđeva, Laktaši, BiH, tel: +387/51 532 256
Svim članovima SUH-a prilikom korištenja usluga banje odobren je popust od 20% redovne cijene.
Posebna ponuda paket – SENIOR PLUS
Cijene programa za 10 dana: siječanj-veljača 210 EUR, ožujak – 215 EUR, travanj – 220 EUR, svibanj – 230 EUR, lipanj – kolovoz 260 EUR, rujanj 240 EUR, listopad – 230 EUR, studeni 220 EUR i prosinac 200 EUR.
- 5. TERME TUHELJ d.o.o.** - Ljudevita Gaja 4, Tuheljske Toplice, tel: 049/203-771
Grupni korisnici: (najmanje 25 osoba) kupanje i ručak utorkom i četvrtkom - 68 kn, ponedjeljak, srijeda i petak 80 kn, subotom, nedjeljom i praznikom 90 kn po osobi. Ovaj cjenik vrijedi od 16.02.2017. do 30.06.2017. godine.
- 6. TOPLICE HOTEL** - Krass Hotel d.o.o. - Antuna Mihanovića 2, Krapinske Toplice; tel: 049/501-555
Grupni korisnici- umirovljenici: u dvokrevetnoj sobi puni pansion 200 kn, a polupansion 180 kn; u jednokrevetnoj sobi puni pansion 230 kn, a polupansion 210 kn.
Individualni korisnici - umirovljenici: u dvokrevetnoj sobi puni pansion 220 kn, a polupansion 190 kn; u jednokrevetnoj sobi puni pansion 240 kn, a polupansion 210 kn. Nadoplata za boravišnu pristojbu iznosi 7 kn po osobi/danu, osiguranje 0,70 kn po osobi/danu. Mogućnost korištenja fizikalnih terapija u Hotelu preko HZZO-a.
- 7. HOTEL TERME JEZERČICA** - Donja Stubica, Toplička 80, tel: 049/200-600, 049/200-605
Za članove Sindikata umirovljenika i njihove uže obitelji ulaznice po posebno dogovorenim cijenama:
Vodeni park
  - za organizirane grupe (minimalno 20 osoba) cijena jednodnevnog kupanja i ručka iznosi 70 kn od ponedjeljka do petka, te 80 kn subotom, nedjeljom, blagdanom i praznikom;
  - cjelodnevne individualne ulaznice – 20% popusta na redovne cijene
  - obiteljske ulaznice - 10% popusta na redovne cijene.
- 8. SUNČANE TOPLICE** - Sunčana ul. 39, Bizovac, tel: 031/685 100
Grupni popust – 10% na redovne cijene ulaznica za bazene (minimalno 20 osoba). Napomena – popust vrijedi od 15. travnja 2017. godine.
- 9. POLIKLINIKA MEDIKOL** - Voćarska 106, Zagreb, tel: 01/4594-772
  - preventivni sistematski pregled po cijeni od 500 kn koji uključuje: laboratorijsku dijagnostiku (klinički laboratorijski standard) ultrazvučnu dijagnostiku (UVZ abdomena) ostalu dijagnostiku (EKG s očitanjem) specijalistički pregledi (pregled interniste)
  - dodatno za žene po cijeni od 500 kn ginekološka obrada (pregled i papa test) ostala dijagnostika (denzitometrija)
  - dodatno za muškarce po cijeni od 300 kn PSA tumorski marker prostate UZV prostateNa ostale pojedinačne usluge popust od 20%, a na RTG dijagnostiku 30% u Zagrebu, Rijeci, Čakovcu, Splitu i Osijeku.

Glas umirovljenika već 22 godine s vama!

Uoči 25. obljetnice SUH-a, slavimo još jednu – 22 godine glasila

O d osnivanja Sindikata umirovljenika Hrvatske 1992. godine bilo je jasno kako se rad treba prezentirati u javnosti, a kako je to bilo odmah po početku Domovinskog rata, u javnim glasilima gotovo da nije bilo interesa, niti mjesta za novu udrugu umirovljenika.

No, nakon tri godine uspješnog rada SUH-a, 1. travnja 1995. godine, u skromnoj tehnici je izdan prvi broj glasila SUH-a, ali ne kao prvotrvanjska šala, već kao rezultat rada i entuzijazma tadašnjeg rukovodstva. Bilo je to glasilo od samo četiri stranice, uz uvodnu riječ „Zašto naše glasilo“ prvog urednika, profesora hrvatskog jezika i književnosti Nikole Kustića.

„Nema suvremenog demokratskog društva koje može uspješno ostvariti svoje dnevne i dugoročne zadaće, ako se u tom društvu ne vole djeca (a kakav nam je natalitet!) i ako se ne poštuju stariji (a kakav nam je položaj umirovljenika!). To je postulat koji prodire u bit svakog društvenog i političkog uređenja. Po njemu se prosuđuje stupanj socijalne države i odnos prema naciji“, napisao je Kustić u uvodniku prvog broja Glasa umirovljenika.

Zar ovaj komentar i danas, nakon 22 godine, ne preslikava današnju

gućem rješenju za stabilnost države, ali i mirovinskog i socijalnog sustava.

Ovo je prigoda da se sjetimo prošle godine u 86. godini preminulog glavnog urednika Nikole Kustića. Rođen je na otoku Pagu, ali je veći dio života proveo radeći u Zagrebu. Profesionalni interes prema njegovanju hrvatskog jezika, a posebno svog „paškog govora“, dokazivao je objavljivanjem svojih stručnih radova, te izdavanjem rječnika paškog dijalekta. Izrazitu socijalnu osjetljivost dokazivao je uređujući i pišući uvodnik Glasa umirovljenika gdje bi citirao poneku „misao o životu i za život“ iz Biblije ili duhoviti aforizam.

Glavni je urednik bio punih 18 godina tijekom kojih je uredio 193 broja glasila SUH-a, koje je u početku ponekad izlazilo često i s dva broja mjesečno. Kustić je sve godine bio član Glavnog odbora SUH-a, predsjednik Odbora za informiranje, organizator tiskovnih konferencija i glasnogovornik. Dobronamjeran, miran i staložen, duhovit i ozbiljan, svoju vedriju stranu osobnosti pokazivao je pisanjem.

Biserka Budigam

ROČ Borbeni stoti rođendan

U druženi umirovljenici Matice umirovljenika Hrvatske i Sindikata umirovljenika Hrvatske traže da se uvede poseban pravobranitelj za starije, savjetodavna tijela za umirovljenike i starije na razini županija, općina i gradova“, naglasio je predsjednik ročke podružnice SUH-a Milan Zornada na skupštini održanoj 13. ožujka u Domu kulture u Roču. Zornada je prenio pri-

sutnima zahtjeve umirovljenika, te ih je kratko izvijestio u radu podružnice u protekloj godini. Brojni su to susreti, izleti, druženja, ali i posjete starijim članovima. Ročkim umirovljenicima obratio se i predstavnik SPI CGIL-a Luciano del Rosso, kao i Ivan Radetić, zamjenik predsjednika Županijskog povjereništva SUH-a Istre koji je istaknuo kako su njihovi prioriteti na pravom mjestu

– usmjereni borbi za prava i standard umirovljenika.

Skupština je protekla u znaku proslave Dana žena te je svim umirovljenicama poklonjeno cvijeće, a dobila ga je i Paula Žulić koja je mjesec prije proslavila stoti rođendan! Nevjerojatno, ali ona nije najstarija članica ročkog SUH-a, jer tu titulu nosi 103-godišnja Štefanija Krulčić.

Gina Šverko

PAZIN

Pogled na Grad

Pazinska podružnica SUH-a 31. ožujka organizirala je izlet u Dubrovnik za članove udruga osoba s posebnim potrebama s područja Pazinštine. Na dugo željeni i nestrpljivo iščekivani izlet uputilo se 45 članova Društva osoba s tjelesnim invaliditetom Pazin, Udruge gluhih i nagluhih Pazin, korisnici poludnevnog boravka za osobe s intelektualnim teškoćama Pazin i umirovljeni članovi SUH-a. U pratnji osoba s posebnim potrebama bili su roditelji, prijatelji i djelatnice Centra za socijalnu skrb Pazin na čelu s ravnateljicom Pavitom Jelinčić.

Prvog dana putovanja, po dolasku u Dubrovnik, usprkos dugom putu, mnogi su se putnici samostalno uputili do starog grada te doživjeli Stradun noću, dok su se dan kasnije uputili ži-

čarom na Srđ gdje su uživali u jedinstvenom pogledu na dubrovačke zidine, a imali su priliku razgledati tvrđavu Imperial u kojoj je smješten Muzej domovinskog rata. Poslije razgledavanja Srđa na red je došao i stari grad gdje su uz pratnju lokalnog vodiča upoznali dugu i bogatu povijest Dubrovnika. Na povratku kući obišli su Split, prošetali rivom i razgledali Dioklecijanovu palaču.

Putnici, osobe s posebnim potrebama, kao i njihovi pratitelji od kojih mnogi nisu nikada obišli jug Hrvatske i predivni Dubrovnik, nisu skrivali odu-

ševljenje i zadovoljstvo ovim putovanjem, a posebno ih se dojmila vožnja žičarom i pogled na Dubrovnik sa Srđa. Uz dobro raspoloženje, pjesmu i mnoštvo utisaka vratili su se u rodni Pazin u večernjim satima. Prije rastanka pjesmom su se zahvalili inicijatorima i glavnim organizatorima ovog izleta - predsjedništvu pazinske podružnice SUH-a. Izlet je dijelom financiran od samih putnika, dok je dio troškova podmiren od sredstava prikupljenih na humanitarnoj večeri, održanoj 25. ožujka, te donacijama građana Pazinštine.

Mirjana Monas

ZAGREB - PRAVO DOBA

Posjetite sajam za 50+

Trerći sajam Pravo doba, jedinstveni projekt koji promiče i aktivno sudjeluje u podizanju kvalitete života u starijoj dobi, održat će se od 18. do 20. svibnja na Zagrebačkom velesajmu. Sa- jam se održava od 10 do 18 sati, a ulaz je besplatan.

Udio generacije 50+ u ukupnom stanovništvu Hrvatske iznosi skoro 40 posto te se predviđa njen daljnji rast. Uzimajući u obzir ovaj trend, pripremljen je sajam kojim se želi dati doprinos u podizanju društvene svijesti o važnosti brige svakog pojedinca za svoje zdravlje, dobar

osjećaj i blagostanje u svakom pogledu.

Pravo doba ponudit će odgovore kako očuvati ili poboljšati zdravlje, kreativno iskoristiti slobodno vrijeme, osigurati njegu u poznim godinama te kako ostvariti integraciju u društvo te međugeneracijsku komunikaciju.

Izlagачi i predavači dat će zanimljive i korisne informacije o očuvanju i poboljšanju zdravlja, dok će lječilišta, topli- ce, poliklinike prezentirati svoje usluge i pogodnosti, a u pripremi su i radionice i predavanja na kojima će se posjetitelji moći posavjetovati sa stručnim osoba-

ma. U suradnji s izlagачima organizira se i mali sistematski pregled, prilikom kojeg će se moći provjeriti stanje slu- ha, vida, krvnog tlaka, gustoće kostiju, vitaminsko mineralnog statusa u orga- nizmu. Posjetitelje očekuje bogat, zani- mljiv i edukativan stručno prateći pro- gram koji se sastoji od stručnih skupova i radionica aktivnog i zdravog starenja.

Sva tri dana sajma, Povjereništvo SUH-a Zagreb i Povjereništvo SUH-a Za- grebačke županije predstaviti će svoje aktivnosti stoga posjetite sajam i infor- mirajte!

TREŠNJEVKA SJEVER

Od zaboravljanja do demencije

Tribinu pod nazivom „Od zaboravljanja do demencije“ podružnica SUH-a Trešnjevka sjever organizirala je 24. veljače, u prostorijama mjesnog odbora Nikola Tesla na Trešnjevci. Tribinu je vodila Biserka Budigam, psihologinja i predsjednica Povjereništva SUH Zagreb.

Zaboravljivost, dezorijentiranost, strah, depresija, promjena raspoloženja skup su simptoma koji nose ime Alzheimerova demencija, a posljedica su Alzheimerove bolesti. Mnogi u svijetu

smatraju demenciju, posebno Alzheimerovu bolest, jednom od najvećih zdravstvenih kriza 21. stoljeća. Podaci govore da u svijetu svake godine oboli 4,6 milijuna osoba, a u Hrvatskoj se procjenjuje da trenutno ima oko 88 tisuća oboljelih.

Budigam je naglasila kako ranije prepoznavanje i liječenje bolesti usporava njezin tijek i poboljšava kvalitetu života. Kad je bolestan jedan član, „bolesna“ je i cijela obitelj, pa je potrebno osigurati stalnu pomoć obiteljima oboljelih. Bu-

digam je istaknula pozitivni pomak u Gradu Zagrebu u smislu povećanja kapaciteta za smještaj oboljelih, iako su oni i dalje manjkavi. Kako je broj oboljelih još uvijek primoran živjeti s obitelji, nužna je edukacija svih članova, ali i pomoć i savjetovanje udruge za oboljele od Alzheimerova.

„Sve sretne obitelji nalik su jedna na drugu, sve nesretne na svoj način“, zaključila je Budigam predavanje s poznatim citatom Tolstoja.

Vesna Bečić

Pazite, nemojte pogriješiti

Milan Tomičić, pravni savjetnik SUH-a, održao je predavanje u podružnici SUH-a Kraš na temu ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, te sastavljanju oporuke. Vrlo značajna tema namijenjena je umirovljenicima i starijim osobama, koji su sve izloženiji prevarama oko raspodjele imovine te ostavljeni na milost i nemi-

lost prevarantima, pa čak i zloupotrebama od najužih članova obitelji. Unatoč tome što su članovi imali već prilike slušati predavanje na istu temu, ipak se nađe nekoliko osoba koje nasjednu na razne lobije i u konačnici postupe na vlastitu štetu.

Tomičić je objasnio razlike u ugovorima, dužnosti javnog bilježnika, te osnov-

ne pojmove oko oporuke. Pozvao je sve osobe koje su u nedoumici da dođu u pravno savjetovalište, a članovi su njegovo predavanje pratili s velikim interesom. Svima će nam u neko vrijeme trebati tuđa pomoć, samo je sada na nama da se dobro zamislimo, kako riješiti svoj status, što poduzeti dok ne bude prekasno.

Branka Tomašić Vilfan

STUDENTSKI GRAD

Mjesec žena

Za podružnicu Studentski grad ožujak je bio vrlo aktivan. Već početkom mjeseca organizirali su priredbu povodom Dana žena na kojoj su mnogi sudionici programa pokazali svoj talent. Sudjelovala je plesna skupina „Step by step“ čije su tri mlade članice izvele španjolski ples, a potom su Zlatko i Marija iz Doma za starije Dubrava pokazali svoje talente, kao i članica Vesna, dok je KUD Dubrava sve zadivio svojim glumačkim sposobnostima.

Klapu „Prvi komin Snježanin“ nije trebalo posebno predstavljati, kao ni Petra Posaveca, samoukog svirača harmonike i zaljubljenika u glazbu. Iako ima smanjenu motoriku lijeve ruke, to ga nije spriječilo da uči i prihvati mnoge životne izazove, a posebno je za SUH-ovce otpjevao tri pjesme, koje su raspjevale publiku. „Kauboiji“ Studentskog rada na kraju su svakoj članici poklonili teglicu s cvije-

ćem, što je izmamilo osmjehe na lica.

Aktivnosti članova i članica tu nisu stale te je njih pedeset otputovalo na desetodnevni izlet u Banja Vrućicu, u suradnji s Maticom umirovljenika Novi Zagreb, gdje su se družili, a i napunili baterije za daljnje izazove. Znatiželjni SUH-ovci nisu dugo mirovali te su nekoliko dana kasnije otputovali na jednodnevni izlet u Kloštar Podravski kod obitelji Koren. Obišli su Đurđevac gdje su posjetili Muzejsko

dokumentacijski centar, kao i rezervat Đurđevački peski.

Važno je spomenuti kako je u ovom mjesecu žena, članica Renata Vukojević sudjelovala u projektu „od 5 do 95“ koji provodi Udruga za medijsko stvaralaštvo i kulturne aktivnosti „Media punkt“, a u sklopu kojeg prikupljaju kratke video priče žena različite dobi i iskustava o položaju žena u društvu.

Snježana Živčić

Nima Splita do toplica

Splitska podružnica SUH-a je neumorna. Malo, malo – pa put pod noge. Nedavno su se vratili s jednodnevnog izleta 50 članova u Zadar, gdje su se, nakon obilaska, družili sa SUH-ovom podružnicom branitelja iz Zadra. Predsjednik Goran Burčul družio se sa splitskim kolegama uz pjesmu i ples.

K tome, od 3. do 17. travnja čak 60 članica i članova borave u Banji Vrućici u Tesliću. No, posredstvom Glasa umirovljenika „vade mast“ svima koji nisu s njima šaljući vesele fotke. Neka uživaju!

Druga splitska grupa se odlučila za desetodnevni boravak u Krapinskim toplicama, a tradicionalni Uskršnji ponedjeljak naši marljivi putnici proslavit će u Vodicama na fešti Turističke zajednice.

Asja Tomi

Za svakog je sreća nešto drugo

Svatko od vas može upravljati svojom srećom ako živi u sadašnjosti i stvarnosti u suglasju sa svojim mogućnostima

Piše: Biserka Budigam
psihologinja

Danas počinjem dan sretna! Pisat ću o sreći! Tako sam odlučila. Zato jer sam ovih dana intenzivno razmišljala o sreći!

Odlučila sam kako ću na Dan sreće svim dragim osobama poželjeti sreću, podijeliti tisuću zagrljaja ljudima koje osobno neću moći ni zagrliti, jer žive daleko od mene, u nekom drugom gradu. Željela sam ih podsjetiti svojom čestitkom na davne zajedničke sretno dane!

Nekoliko dana ova moja želja da usrećim drage ljude, živjela je u meni i činila me sretnom. Došao je taj dan, došao i prošao, a ja nikome nisam poželjela sreću... Pitate se zašto? Odgovor je vrlo jednostavan! Zaboravila sam toga dana da je osvanuo Dan sreće... I bila sam u najboljem društvu koje sam mogla poželjeti i bila sam silno sretna.

Danas i vas želim podsjetiti da je ove godine prošao i za vas Dan sreće. Sada i da se želite prisjetiti jeste li tog dana bili sretniji nego inače, teško će vam to „poći za rukom“.

Međunarodni Dan sreće proglašen je 20. ožujka 2012. godine Rezolucijom Ujedinjenih Naroda za koju su glasale 193 zemlje članice. U obrazloženju odluke stoji - „cilj je povećanje svijesti o važnosti potrage za srećom i dobrobiti svjetskog stanovništva s obzirom na to da je *potraga za srećom* temeljni ljudski cilj“. Rezolucija nadalje preporučuje pravilan i uravnotežen gospodarski rast koji se temelji na održivom razvoju, iskorjenjivanju siromaštva, poticanju sreće i blagostanja svih naroda.

„Stoga se pozivaju sve zemlje članice i druge međunarodne i lokalne organizacije da se udruže u promoviranju navedenih ciljeva, te da kroz svoje djelovanje upućuju i obrazuju javnost radi podizanja svijesti o važnosti sreće, odnosno obilježavanju Međunarodnog dana sreće“, stoji u rezoluciji. Iz ovog djelomično citiranog obrazloženja UN-a o važnosti proglašenja Međunarodnog dana sreće mislim da nam sreća sada izgleda manje romantična i dalje od našeg ljudskog poimanja sreće.

Definirati sreću, kao i sve druge emocije, za psihologiju je veliki problem. Emocije (osjeća-

ji) su zapravo „naš odnos prema nekome ili nečemu“. Svatko od nas je poseban, a posebni su i naši doživljaji sebe samoga, ali i drugih ljudi. Moja sreća kad vidim neku osobu, posve je drugačija, i kvalitativno i kvantitativno, od sreće ostalih prisutnih promatrača, jer sam u svoj emocionalni doživljaj unijela ranije stečene stavove i spoznaje o toj osobi.

I zato je za svakog od nas sreća nešto drugo. I to je dobro. Isti događaj, npr. druženje uz glazbu, za svakoga od nas je drugačiji doživljaj sreće. Netko će biti sretan jer će tu susresti svoju simpatiju i s njom otplasati nekoliko plesova. Drugi će, pak, biti jako nesretan jer njegova simpatija ne mari za njega i pleše s drugim. Za nekoga je sreća novi automobil, a za drugoga to nije. Bili bismo nesretni kad bi „svoju sreću“ mjerili u odnosu na druge. Zna se da je „nečija sreća - tuđa nesreća“. Znamo i onu staru poslovicu „svatko je kovač svoje sreće“. I doista je tako! Ako želite imati automobil isti kao vaš susjed, a za to nemate novaca, svakoga dana bit ćete sve nesretniji. Dakle, najčešće sami odlučujemo hoće li neki doživljaj za nas biti sretan ili nesretan, ili barem koliku će sreću izazvati u nama.

Svatko od vas može upravljati svojom srećom ako živi u sadašnjosti i stvarnosti u suglasju sa svojim mogućnostima. Mnogi ljudi bi bili manje nesretni da u životu postavljaju sebi ostvarive ciljeve. Svakoga dana svatko može biti nesretan ako si postavlja neostvarive ciljeve i ako živi u „nekom prošlom životu“ ili kako bismo zaključili - živi u prošlosti i od sjećanja.

No, nije lako biti sretan. Umijeće življenja ne daje svima istu mudrost kako naučiti biti sretan. No, psiholozi pomažu ljudima da nauče biti sretni, da nastoje prilagoditi svoje ponašanje i želje stvarnim mogućnostima. Upravo je to važno za našu dob. Starije osobe su često nesretne, jer opadanjem naših psihofizičkih sposobnosti, ne možemo postizati sve ono što smo mogli ranije. Doživljaj sreće moramo tražiti u malim stvarima i moramo si ciljeve postavljati mnogo realnije u odnosu na prošlo

vrijeme i ne pokušavati „biti onaj stari“.

Neke istočnjačke religije u osnovi svoga učenja imaju i zadatak ljude činiti sretnima. Takav učinak imaju joga vježbe za osjećaj sreće. Neki su stručnjaci rekli da je dovoljno učiniti osam zagrljaja dnevno da bismo bili sretni. Pokušajte, ništa ne košta, a možda ipak pomogne! Tako sam dana nakon Dana sreće došla na jedno druženje i prišla mi je kolegica i rekla „Daj da te zagrlim, danas je Dan sreće.“ Mislila sam da sam ja upamtila krivi datum, ali nisam je ispravljala, prihvatila sam grljenje i tako je odmah postalo veselije u grupi, jer su se i drugi počeli grliti. Svi smo se smijali i pogledavali imamo li dvije različite čarape, jer je i to jedan od ludih običaja uz Dan sreće.

Najgori mogući oblik težnje za srećom je bijeg u nestvarni svijet alkohola ili droge. Stanje stvarne nesreće uvjetovane nesretnim slučajem u životu, osobito za našu generaciju (smrt bračnog partnera, zlostavljanje u obitelji, neizlječiva bolest) može izazvati i duševne poremećaje (anksioznost, depresija) koje treba liječiti. Ponekad je dovoljna psihološka pomoć i savjetovanje, a nekad trebaju i lijekovi pomoći da prevladamo poremećaj. I vrijeme nam pomaže da prevladamo „nesretni trenutak“ i da opet budemo sretniji, a na kraju opet i sretni.

Sreća ipak utječe i na naše fizičko zdravlje. Sreća kod ljudi izaziva i hormonske promjene (koje se mogu i egzaktno mjeriti), jer se povećava koncentracija tzv. „hormona sreće“ – serotonin i endorfina. Jeste li primijetili da sretni ljudi izgledaju ljepše?

Prije pisanja ovog teksta pitala sam 20-ak ljudi iz moje okoline što je za njih sreća i ni jedan odgovor nije bio ni približno sličan drugome. Dakle bilo je tu odgovora od onih općenitih, standardnih „sreća je zdravlje, djeca, prijatelji, mir i sl.“, a jedan me iznenadio i pomalo rastužio „umrijeti u svome krevetu, mirno zaspati zauvijek i nastaviti sanjati o nekom boljem životu“.

Sreća je u nama, samo je treba živjeti! To nije parola, to treba biti svakodnevna potreba! Ako je budete dovoljno željeli, ona će biti uvijek uz vas.

Sin kao treća osoba za uzdržavanje

Pitanje: Supruga i ja smo u poznim godinama života, imamo znatnu imovinu i, nažalost, hendikepiranog sina kojemu je oduzeta poslovna sposobnost te se ja o njemu brinem i kao zakonski skrbnik. Supruga i ja bi najradije otišli u dom za starije osobe, ali ne možemo ostaviti sina da se brine sam o sebi. Doduše, on će biti materijalno zbrinut jer će naslijediti našu mirovinu, ali je pitanje kako će se novi skrbnik odnositi prema njemu i imovini. U posljednje vrijeme nudi nam se jedan bliski rođak da sklopi ugovor o doživotnom uzdržavanju za mene i za suprugu, a da će u ugovor uvrstiti sina kao treću osobu koju također treba uzdržavati. Zanima me je li to pravno moguće te u kakvom je statusu moj sin kao treća osoba u ugovoru. (G.J., Solin)

Odgovor: Možete sklopiti ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim ćete ugovoriti da se ugovor pored vas i supruge kao primatelja uzdržavanja odnosi i na sina koji također ima status primatelja uzdržavanja. Razlika vašeg statusa u odnosu na sina kao treće osobe je u tome što sin ne može raskinuti ugovor o doživotnom uzdržavanju, ali ima pravo tražiti od davatelja uzdržavanja izvršavanje obveza uzdržavanja preuzetih ugovorom. Prilikom sklapanja ugovora naročito pazite da unesete klauzulu da se ugovor smatra izvršenim tek nakon smrti vaš i vaše supruge, kao i vašega sina. Tek onda davatelj uzdržavanja ima pravo prenijeti vlasništvo imovine koja je dogovorena ugovorom o doživotnom uzdržavanju.

Dugovi zbog propalog posla

Pitanje: Priznajem da sam vrlo lakomisleno ušao u jedan riskantni poslovni pothvat na koji me nagovorio moj bliski prijatelj, u koji sam uložio praktički veći dio imovine. Pothvat je, nažalost, propao, a time i uloženi novci te je ostao samo manji dio imovine koju sam namijenio djeci poslije svoje smrti. Međutim, iz pothvata su ostali i dugovi prema poslovnom partneru koji mi prijete da će nakon moje smrti tražiti od nasljednika, a to su moja djeca, da vrate moje dugove. Molim vas da mi odgovorite postoji li kakva mogućnost da zaštitim djecu od pohlepe svog partnera te da ga onemogućim da od djece traži povrat naših dugova iz propalog posla. (M.Š., Varaždin)

Odgovor: Trebali ste prije misliti na posljedice koje mogu nastupiti vezano za posao na koji vas je nagovorio vaš „prijatelj“. Ono što ste izgubili neuspjelim poslovnim pothvatom nepovratno je otišlo, osim kada biste uspjeli u sudskom postupku dokazati da ste prevareni od strane svog poslovnog partnera. Svoju djecu kao potencijalne nasljednike preostalog dijela imovine možete zaštititi na način da s njima sklopite ugovor o doživotnom uzdržavanju, jer davatelji uzdržavanja ne odgovaraju za obveze primatelja uzdržavanja, osim ako to nije navedeno u ugovoru.

Prevaren od prijatelja

Pitanje: Posudio sam prijatelju znatan novčani iznos, a s obzirom na to da sam u to vrijeme bio

s njim u dobrim odnosima, nisam ni tražio da se sačini ugovor o zajmu, već mi je samo prijatelj dao priznanicu u kojoj je naveo dan davanja zajma, kao i iznos koji je primio. Međutim, prijatelj nikako da vrati novac koji mi duguje, a potreban mi je, a na moje upite odgovora – „Sad ću, budem i sl.“, da bi na kraju rekao „Pa nismo se ni dogovorili kada novac treba biti vraćen“. Moram priznati da me je zabrinula njegova izjava pa me zanima u kojem roku on meni treba vratiti pozajmljeni iznos ako rok nije preciziran. (I.G., Trogir)

Odgovor: Stara poslovica kaže: „Ako hoćeš izgubiti prijatelja, pozajmi mu novac“. S obzirom na to da niste sklopili ugovor o zajmu te dogovorili rok vraćanja zajma, povrat zajma možete tražiti kada hoćete s tim da rok ne može biti kraći od dva mjeseca, računajući od dana kada ste tražili povrat zajma. Upozoravamo vas da je opći zastarni rok pet godina tako da pazite da vaše potraživanje ne padne u zastaru.

Otkaz ugovora o najmu

Pitanje: Sklopio sam ugovor o zakupu poslovnog prostora u kojemu obavljam svoju poslovnu djelatnost. Ugovor o zakupu je sklopljen na određeno vrijeme, u trajanju od dvije godine. Međutim, taj rok je istekao, a meni je prostor i dalje potreban te sam nastavio s korištenjem istog. Zakupodavac se nije protivio nastavku ugovora, samo mi je rekao da je sada u mogućnosti da mi otkáže ugovor kada god on to želi. Je li u pravu? (V.D., Vukovar)

Odgovor: Zakon o obveznim odnosima u ovom slučaju govori o prešutnom obnavljanju zakupa. U tom slučaju smatra se da je sklopljen novi ugovor o zakupu pod istim uvjetima, kao i prethodni. S obzirom na to da je prethodni ugovor sklopljen na dvije godine, taj rok se primjenjuje i na novi ugovor.

Pravo prvokupa vikendice

Pitanje: Imao sam vrlo lijepu vikendicu na Kupi te s obzirom na to da sam je u najvećem dijelu sam izgradio, bio sam emotivno vezan za tu vikendicu. Nažalost, pao sam u velike dugove te sam bio prinuđen birati između prodaje stana u Zagrebu ili vikendice. Teška srca sam se odlučio prodati vikendicu, ali sam na nagovor prijatelja, koji je znao koliko mi je stalo do vikendice, u kupoprodajni ugovor stavio klauzulu prava prvokupa na što je kupac jedva pristao. Molim vas da mi pojasnite pravo prvokupa jer ako mi se financijske prilike u međuvremenu promijene, rado bih kupio vikendicu natrag. (Lj.V., Čakovec)

Odgovor: U konkretnom slučaju vaš kupac mora htjeti prodati vikendicu, a ako se za to odluči te nađe kupca, dogovor i cijenu, dužan je o tome vas pismeno obavijestiti. Vaše ugovoreno pravo prvokupa daje vam samo prednost u kupnji pod istim uvjetima u odnosu na ostale kupce. Međutim, pravo prvokupa je ograničeno vremenom, jer istekom roka od pet godina računajući od dana sklapanja ugovora o kupoprodaji prestaje vaše pravo prvokupa. U slučaju da kupac nije poštuovao dogovoreno pravo prvokupa te prodao vikendicu trećoj osobi, a da vas prethodno nije obavijestio, ako nije istekao rok od pet godine, imate pravo zahtijevati putem suda poništavanje prodaje.

pravni
savjeti

Odgovara:
Milan Tomičić
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovalište
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/46 55 111/244
ili 01/46 15 797

MIRA HENDIJA, IZVRŠNA TAJNICA SUH-A

Prvi glas utjehe

„Iskrena želja za pomaganjem drugima i dan danas me motivira. Važno je ljude saslušati, informirati ih i pomoći im ako možemo“

„Kada uspoređujem početke svog rada u SUH-u i danas, poziva ljudi s različitim pričama je podjednako, samo su u pitanju drugi problemi. Poslije rata smo se najviše bavili humanitarnim radom, prikupljanjem humanitarne pomoći i zapravo smo donacije tadašnjeg Ministarstva međugeneracijske solidarnosti preusmjeravali na teren umirovljenicima. Danas je druga situacija, umirovljenike je praktički marginaliziralo čitavo društvo, pa i njihovi najbliži. U prosjeku dnevno imamo 15-tak telefonskih poziva, a većina ih traži pravni savjet, iako je u većini slučajeva taj pravni učinak, nažalost, već napravljen“, govori nam Mira Hendija (73), izvršna tajnica SUH-a koja već 15 godina središnji ured SUH-a drži na okupu.

Ona je onaj prvi glas na telefonu, prvo lice kad putnik namjernik pokuca na vrata ureda na drugom katu Radničkog doma u Zagrebu. Naslušala se svakakvih priča, a nažalost, najviše loših.

Sve veći broj tužnih priča i ljudskih sudbina smatra jednim od pokazatelja o uvjetima u kojim umirovljenici u Hrvatskoj žive. „Praktički smo nešto kao posljednja stanica, jer iako nam se javljaju ljudi kojima možemo pomoći, puno je i onih koje su odgurnule nadležne institucije pa su odavno izgubili nadu. Ako im ne možemo konkretno pomoći, barem ćemo ih saslušati i pokušati pronaći nekakvo rješenje“, objašnjava nam Mira SUH-ovsku svakodnevicu. Da, ponavlja, najteži je taj osjećaj nemoći, koji jača proporcionalno rastu siromaštva i nezadovoljstva.

Svoj radni vijek započela je kao tvornička radnica u zagrebačkom Krašu gdje je radila do umirovljenja 2000. godine. Tijekom rada se uz pomoć tvornice dodatno školovala, što joj je omogućilo napredovanje u radu tako da je mirovinu dočekala kao šefica općih poslova, odnosno prometa, pošte i ar-

hive. Sindikalno organiziranje nije joj nepoznanica, jer se već na početku radnog vijeka aktivirala kao omladinka. Bilo je to vrijeme kad je radno mjesto bilo sigurno, firme su ulagale u ljude, dodjeljivale im stanove..., objašnjava Mira.

Iako još nije bila u mirovini, u SUH-u se aktivirala na poziv Milice Čavkić, kolegice iz Kraša. Pridružila joj se na masovnom prosvjedu umirovljenika 1996. godine kada je na Trgu sportova u Zagrebu prosvjedovalo oko 15.000 umirovljenika iz cijele Hrvatske zbog ignoriranja umirovljeničkih zahtjeva od strane Vlade. Bio je to zapravo uspješan prosvjed, iako su rezultati kroz povrat umirovljeničkog duga došli tek 2004. godine prema odluci Ustavnog suda.

„Imala sam prilike u tvornici vidjeti koliko je ljudima potrebna pomoć i na kojem nivou te sam iskreno željela pomoći jer sam voljela tvornicu i svoj posao. Relativno mlada sam otišla u mirovinu i smatrala sam da mogu pridonijeti svojim znanjem i radom. Ta iskrena želja za pomaganjem drugima i dan danas me motivira“, govori nam Mira koja je još uvijek aktivna i u podružnici SUH-a Kraš.

„S obzirom na to da nemamo svoj prostor, jednom mjesečno organiziramo druženje u prostorijama tvornice u dogovoru s Upravom. Zbog toga ne možemo organizirati neke veće događaje, ali veliku pažnju posvećujemo kontaktu s bolesnim članovima i članicama koje posjećujemo te organiziranju korisnih predavanja za članove. Još uvijek smo dio tvornice i valjda smo jedini u Zagrebu koje firma još uvijek prima i na neki način brine o nama. Jednom godišnje održava se Susret generacija s Upravom gdje nas obavještavaju o tome što se dogodilo u protekloj godini u poslovanju, te organiziraju prigodni domjenak i darove za umirovljene radnike“, objašnjava nam današnju

poveznicu umirovljenih radnika i tvornice.

Uvijek živahna, pokretna, spremna na smijeh, Mira je postala svojevrsna konstanta SUH-a. Iako su došli neki novi aktivisti, informatički pismeni, upućeni, Mira je ona koju краси nepojmljiva upornost i sposobnost preskakanja prepreka. Kad treba nešto odraditi „preko reda“, tu je. Isto je tako bila non-stop u akciji kad se prije godinu i pol prikupljalo potpise na Peticiju protiv siromaštva starijih osoba, i s radošću je dočekala zbirni rezultat od čak 26.000 potpisa. Siromaštvo je progovorilo potpisima mnogih i danas postalo činjenica o kojoj se više ne šuti. Pamti i mnoge druge akcije i inicijative s kojima je bilo manje ili više uspjeha.

Međutim, kada se osvrće na rad SUH-a pomalo je i kritična. Smatra da je nužna bolja organizacija posla kako bi čitav sistem kvalitetnije funkcionirao, a posebno važnom drži jaču suradnju među podružnicama.

„Nekako imam dojam da su poneke podružnice dosta zatvorene u sebe, a kao priliku za povezivanje s drugima vidim u organizaciji zajedničkih aktivnosti. Time bi se ujedno učvrstilo jedinstvo među članovima te bi potencijal za bolji rad bio puno veći. Posebno važnu ulogu u tome imaju predsjednici županijskih povjereništava koji poznaju članstvo na razini županije te bi oni trebali djelovati kao svojevrsna spona“, zaključuje Mira. Na žalost, dodaje, premalo je novaca za organiziranje zajedničkih nacionalnih aktivnosti, susreta i manifestacija, a sva nova tehnologija ne može zamijeniti živu riječ.

Dok pokušavamo postaviti još koje pitanje, Mira nas prekida i odlazi se javiti na telefon koji je neumorno zvonio tijekom čitavog razgovora. „Moram se javiti. Važno je ljude saslušati, informirati ih i pomoći im ako možemo, zato i jesmo tu“, govori na odlasku.

Ana Kuzmanić

BANJA VRUĆICA
Zdravstveno turistički centar a.d.

Informacije i rezervacije: telefon: 00387 53 410 030; faks: 00387 53 431 361
e-mail: recepcija@banja-vrucica.com; web: www.banja-vrucica.com

PROGRAM ZA UMIROVLJENIKE U SARADNJI SA SINDIKATOM UMIROVLJENIKA HRVATSKE

ARANŽMAN UKLJUČUJE:

- hotelski smještaj i prehrana
- specijalistički pregled
- tri fizikalne procedure
(osim masaže, lasera i akupunture)
- kupanje u termomineralnoj vodi
(u kadi ili bazenu)
- EKG

GRUPNA CIJENA:

- I mjesec 1450 Kn
- II XII mjesec 1500 Kn
- III mjesec 1650 Kn
- IV i XI mjesec 1725 Kn
- V i X mjesec 1825 Kn

SMJEŠTAJ: 1/2 i 1/3 sobe

Dužina trajanja programa: 10 DANA

Sretan Uskrs!

Želimo Vam mnogo zdravlja, sreće i veselja.
Sve najbolje žele Vam svi zaposlenici
u ZTC "Banja Vrućica" Teslić.

Terme Laktaši
suvremeni zdravstveno-turistički centar
razvijen na tradiciji Banje Laktaši

Karadordjeva 44, 78 250 Laktaši +387 (0)51 532 256; +387 (0)51 533 043
Info@termelaktasi.com www.termelaktasi.com

ČESTIT I BLAGOSLOVLJEN USKRS!

Programi zdravstvene rehabilitacije

Mjesec	XII	I, II	III	IV	V, X	IX	VI, VII i VIII
Cijena	200 EUR	210 EUR	215 EUR	220 EUR	230 EUR	240 EUR	260 EUR

10 punih pansiona, liječnički pregledi, tri terapije dnevno, bazen sa termomineralnom vodom, izleti, besplatni pregledi i popusti na očnoj klinici i stomatološkoj ambulanti....

* u ponudi su i aranžmani na 3, 5 i 7 dana, jednodnevni izleti, grupni i individualni dolasci...

Specijalni uskrsni poklon za članove SUH:

10% popusta za sve programe za VI, VII i VIII mjesec,
rezervacije do 15.5.2017.godine.

TOPLICE
HOTEL

Ljeto u Krapinskim Toplicama

Krapinske Toplice, srce Hrvatskog zagorja gostima pružaju ugodan i sadržajan boravak uz bogatu ponudu aktivnosti, terapija, zabave i domaćih specijaliteta. Toplice Hotel čini savršen spoj navedenog stoga je savršen za praznike sa unucima. Kako bismo umirovljenike zblížili sa unucima, a unucima pružali nezaboravno ljeto, pripremili smo aranžman "Sigurna luka djetinjstva"

3 dana / 2 noći

dvoje umirovljenika

dvoje unuka do 12 godina

buffet obroci - polupansion

hotelski bazen & whirlpool - neograničeno

760,00 kn

Aranžman vrijedi od 1. lipnja do 31. kolovoza.

Taxe nisu uključene u cijenu aranžmana

Upiti i rezervacije na: +385 49 202 202
reservations@toplice-hotel.hr

Dragi umirovljenici,
drage sugrađanke i dragi sugrađani,

u ozračju mira i nade iščekujemo i proslavljamo Uskrs,
najveći kršćanski blagdan.

Blagdan koji nas podsjeća da istinsku sreću nalazimo
tek u davanju i dijeljenju s drugima.

Neka nam stoga svjetlo Uskrsa, istina i dobro budu putokaz
boljem suživotu s bližnjima i izvor nepresušne nade,
optimizma, radosti i snage.

Sa željom da u srcima svih nas zavlada duh mira i dobrote,
vama i vašim najdražima želim sretan i blagoslovljen Uskrs!

Gradonačelnik Grada Zagreba
Milan Bandić

